

LETO XVI
ŠTEVILKA 81
22. april 2010

LIPNICA

Glasilo Občine Moravske Toplice

FOTO: Ludvik SOČIČ

UVODNIK

Občinska organizacija Madžarov (MNSS) je pripravila tradicionalno slovesnost ob madžarskem narodnem prazniku. Za nami sta kar dva ljudska praznika: v marcu smo izkazali pozornost ženam in materam, začetek aprila pa je zaznamoval vüzenski čas – eden največjih krščanskih praznikov.

Prebujena narava nas je povabila v svoj objem ... in opozorila, da moramo opraviti spomladansko čiščenje. Na odlagališča se bomo odpravili še enkrat, v vseslovenski akciji, odslužene in nerabne stvari (kosovne odpadke) in nevarne odpadke bo podjetje Saubarmacher&Kommunala po naših vaseh pobiralo prvi in drugi teden maja – razpored odvoza objavljamo na 21. strani. Čas zbiranja in ravnanja z odpadki, torej, a to stane; odločitev o ceni odstranjevanja je občinski svet odložil na eno prihodnjih sej.

Za naslednjo številko, ki izide konec maja, načrtujemo tematsko prilogo o vprašanih kmetijstva. Vabimo Vas, da se oglasite s svojim mnenjem, dragoceno bo sleherno, še tako preprosto izraženo mnenje. Prispevke pošljite ali oddajte na tajništvo občine ali po elektronski pošti (obcina@moravske-toplice.si) do 10. maja 2010.

Ludvik Sočič, odgovorni urednik

SPOMINSKA SLOVESNOST OB MADŽARSKEM NARODNEM PRAZNIKU – Tudi tokrat jo je svet MNSS Občine Moravske Toplice pripravil v Prosenjakovcih.

VELIKONOČNE PRIREDITVE – Praznik Kristusovega vstajenja in prihoda pomladi so zaznamovali v mnogih krajih. Na fotografiji: velikonočna razstava v Termah 3000.

FOTO: Geza GRABAR

Tibor Vöröš, predsednik sveta MNSS Občine Moravske Toplice **OSTAJAMO MANJŠINA V MANJŠINI**

Madžarski državni praznik v marcu tradicionalno proslavijo tudi pripadniki madžarske narodnosti v Prekmurju. Po štetju leta 2002 se je na območju Republike Slovenije za Madžare izreklo 6.243 občanov (kar je manj kot ob štetju 1991); v petih prekmurskih občinah z narodnostno mešanim prebivalstvom (Lendava/Lendva, Dobrovnik/Dobronak, Moravske Toplice, Hodoš/Hodos in Šalovci) je živelo 5.212 pripadnikov madžarske narodnosti, 1.031 jih je živelo zunaj tega območja.

Pripadniki madžarske narodnosti v Občini Moravske Toplice poseljujejo severovzhodni del obmejnega pasu z Republiko Madžarsko in živijo v petih vaseh: Središče/Szerdahely, Prosenjakovci/Pártosfalva, Pordašinci/Kisfalu, Čikečka vas/Csekefa in Motvarjevci/Szentlászló, če jih naštejemo po geografski legi od severa proti jugu. Izkoristili so ustavno možnost in oblikovali svet Madžarske narodne samoupravne skupnosti (MNSS) Občine Moravske Toplice (vanj so bili na zadnjih volitvah leta 2006 izvoljeni: Anton Puhan, Milan Lenarčič, Atila Horvat, Ladislav Baler, Viljem Čahuk, Jože Kuhar in Zsuzsi Vugrinec, po funkciji sta člana sveta tudi občinska svetnika Tibor Vöröš in Štefan Bogdan). Svet Madžarske narodne samoupravne skupnosti (MNSS) vodi predsednik Tibor Vöröš, prodoren ljudski tribun iz Središča, ki mu ni tuje stanja poimenovati s pravo besedo, četudi se marsikdaj zdi težka, obtožujoča. Takšni so se mi zdeli tudi odgovori na nekatera vprašanja v pogovoru.

MNSS Občine Moravske Toplice združuje in predstavlja pripadnike narodnostne skupnosti Madžarov, ki živijo v petih vaseh na območju Občine Moravske Toplice. Število pripadnikov madžarske narodnosti upada. Kje vidite razloge za to?

Prekmurški Madžari po osamosvojitvi RS (kar smo hrepeneče pričakovali), kamor spadamo tudi mi, madžarska manjšina v Občini Moravske Toplice, nismo doživeli tistega, kar je bilo Prekmurju

svojem mandatu tudi v praksi poskusil izvesti tisto, kar je v ustavi RS zapisano.

Vire za delovanje imamo, vendar bo zadevo potrebno urediti tako, da bomo finančna sredstva dobivali direktno na račun MNSS Občine Moravske Toplice. Za delovanje narodnostne skupnosti so sredstva namenjena iz državnega proračuna, kar se zdaj nakazuje prek občinskega proračuna. Del teh sredstev namenjamo za ohranitev naše kulturne dediščine.

Kakšno je stališče MNSS OMT do predlogov, ki se zadnje čase pojavljajo v javnosti, na primer, direktna volitev predsednika PMNS?

Stališče naše skupnosti je, da bi naj vodenje krovne organizacije bilo tako, kot je vodenje evropske skupnosti. To pomeni, da pet občinskih skupnosti sestavlja krovno organizacijo, en mandat traja štiri leta, ta štiri leta bi razdelili na pet in tako bi lahko bila najmanjša skupnost enakovredna največji in bi lahko predsedovali krovni organizaciji ter s tem prekinili dosedanje vodenje po komunističnem režimu. Z direktno izvolitvijo predsednika PMNS se ne strinjamo, ker to zopet zagotavlja en monopol.

Verjetno smemo reči, da manjšina uživa vse pravice v predškolski vzgoji, osnovnem šolstvu, kulturi ...

Tako je in lahko rečem, da smo na to zelo ponosni.

Je pa položaj nedvomno bistveno težji v socialnem pogledu, v gospodarskem življenju, saj gre za državno obrobje, kjer so propadla obstoječa podjetja, ni pa novih vlaganj.

Upam trditi, da je socialni položaj na našem dvojezičnem območju katastrofalen. K temu je pripomogel stečaj podjetja Pletilstvo, ki je zaposlovalo več kot 250 ljudi. V bivšem sistemu je to območje spadalo med bogato območje, kjer je potekalo intenzivno kmetovanje. Kmečki tržni viški so imeli tržno ceno. Na žalost je divji kapitalizem zajel našo obmejno področje, kar je vodilo do delnega opustošenja.

Imate podatke o tem, kolikšen delež prebivalcev vašega dela Goričkega še vedno živi od kmetijstva, kjer je položaj še posebej težaven, da ne rečemo brezupen?

Res, da je na tem področju položaj kmeta težaven, skoraj reče-no brezupen, ampak še vedno se s kmetijsko dejavnostjo ukvarja šestdeset procentov goričkega prebivalstva.

Kaj bi po vašem mnenju morala država (vladne institucije, občina ...) storiti, da bi se kar se da hitro popravile razmere v teh obmejnih krajih?

Država bi morala na tem področju ustvariti poštena delovna mesta, kjer bi delavec lahko bil delavec, ne pa tlačan. Tu v prvi vrsti mislim na predelavo hrane, da ne bi bili samo surovinska baza, ampak bi predelali tudi tržne viške. Davčna politika pa bi morala pripomoči k temu, da bi se kmetije ohranjale, ne pa propadale.

Kako se lahko položaj tukajšnjih ljudi izboljša dolgoročno?

S spremembo politike na državni in občinski ravni ter z bolj človeškim odnosom do podeželja, saj je Pomurje žitnica Slovenije.

Tibor Vöröš, predsednik sveta MNSS med govornim na letošnji proslavi ob madžarskem narodnem prazniku v Prosenjakovcih.

obljubljeno. Zaradi propadanja gospodarstva in kmetijstva v Pomurju številčnost manjšine, podobno kot večine, upada. Vzrok za to je brezposelnost, saj ni delovnih mest, in beg možganov, ker na žalost z diplomami nimaš kaj početi v Pomurju.

V vseh teh petih občinah z narodnostno mešanim prebivalstvom v Prekmurju so ustanovljene MNSS, ki se združujejo v krovno Pomursko MSN skupnost s sedežem v Lendavi (vodi jo predsednik Jožef Kocon). Pred leti so bili ti odnosi (občinske MNSS do »krovne«) skaljeni, zelo zaostreni. Kakšni so danes?

Sistem krovne organizacije še vedno temelji na načinu delovanja komunistične partije (partijski sistem). Zaradi tega, mi, gorički Madžari, ne moremo doseči nič, saj je preglasovanje enako kot pred leti. Spremenil se je le človeški odnos predsednika krovne organizacije.

Osnovna dilema – možnost preglasovanja lendavskih predstavnikov o vseh predlogih ostaja tudi naprej, kolikor razumem položaj. Se je spremenil vsaj način vodenja?

Preglasovanje lendavskih predstavnikov ostaja še naprej. Odnosi so isti, gorički Madžari se še vedno moramo boriti za svoj obstoj, saj smo manjšina v manjšini.

Kako kot pripadnik in voditelj občinske MNSS ocenjujete položaj madžarske manjšine pri nas? Kar zadeva politično raven, imate pripadniki manjšine svojo organizacijo, ste zastopani v občinskih svetih, volili ste narodnostnega poslanca, imate vire za delovanje? Kako to izgleda v praksi, v vsakdanjem življenju? Republika Slovenija ima na svetu najbolje urejeno zakonodajo za avtohtone manjšine v ustavi RS, kar se vidi oziroma čuti tudi po finančni plati.

V občinskem svetu smo zastopani z dvema predstavnikoma, vendar smo pri glasovanju prav tako preglasovani kot v Pomurski narodnostni skupnosti.

Izvolili smo narodnostnega poslanca, ki je obljubil, da bo v

Prosenjakovci

PREKMURSKI MADŽARI SE SPOMINJAJO PRELOMNIH DOGODKOV

Madžarski narodni praznik (15. marca se Madžari spominjajo marčevskih revolucionarnih dogodkov leta 1848 v Budimpešti) vsako leto obeležijo tudi pripadniki madžarske narodnosti v Prekmurju. Svet Madžarske narodne samoupravne skupnosti (MNSS) Občine Moravske Toplice je sredi marca pripravil slovesnost v kulturnem domu v Prosenjakovcih, ki so se je udeležili številni gostje, med njimi: dr. János Huszár, prvi svetnik veleposlaništva Republike Madžarske v Sloveniji, dr. László Göncz, državnozborni poslanec iz vrst madžarske narodnosti, in bivša poslanka Mária Pozsonc, Jožef Kocon, predsednik Pomurske MNS, župan Franc Cipot in župani in drugi predstavniki sosednjih občin, občinski svetniki ter številni drugi povabljeni in domačini, ki so dvorano napolnili do zadnjega kotička. Pred slovesnostjo je delegacija položila venca pred spominskima obeležjema v Motvarjevcih in Prosenjakovcih.

Prosenjakovci

SODOBNI KMETIJSKI CENTER RODOVITA

Kmetijski center Rodovita, ki je do nedavnega deloval v prostorih nekdanje Kmetijske zadruga Panonka, je v začetku marca odprl vrata svojim kupcem na novi lokaciji, v prostorih bivšega Pletilstva. Razprostira se na 920 kvadratnih metrih, od tega je 360 m² notranjih in 560 m² zunanjih površin, kjer ponujajo gnojila, sredstva za varstvo rastlin, semena in sadike, krmila, surovine za krmo, gorivo in maziva, širok program za vrtnarjenje in urejeni dom, gradbeni material ter kmetijsko mehanizacijo ... Novost v sklopu kmetijskega centra je mobilna bencinska črpalka ter že dolgo pričakovana živilska trgovina, kjer bo vsak dan dišalo po svežem kruhu in žemljicah.

Na slovesni otvoritvi so se zbrali številni domačini in gostje, ki jih je kot prvi nagovoril Jure Vončina, direktor kmetijsko-proizvodnega področja v Semenarni Ljubljana. Poudaril je, da odprtje novega kmetijskega centra Rodovita predstavlja skupno pridobitev Semenarne Ljubljana, lokalne skupnosti in mnogih posameznikov.

Tibor Vöröš, predsednik sveta Madžarske narodne samoupravne skupnosti (MNSS) Občine Moravske Toplice, je povedal, da je 6. marec zgodovinski dan za napredek in razvoj vasi Prosenjakovci, saj je ta pridobitev začetek nadaljevanja tistega, kar so začeli naši prejšnji rodovi.

Župan Franc Cipot je izrazil veselje nad odločitvijo Semenarne Ljubljana in se zahvalil vsem, ki so pri tem projektu sodelovali.

Dr. László Göncz, narodnostni poslanec, je poudaril, da se je odprla razvojna dejavnost s široko dimenzijo in dobro perspektivo, ki bo lahko segla tudi na madžarsko stran. Zahvalil se je Občini Moravske Toplice in MMSS, da skrbita za razvoj in nova delovna mesta.

Slovesnost ob otvoritvi so popestrili ženski pevski zbor KTD Ady Endre in učenci-igralci Dvojezične osnovne šole Prosenjakovci, ki so prisotne nasmejali s komičnim skečem.

Ob ponujenih domačih dobrotah je za prijetno vzdušje poskrbel Rudi Šantl.

Ob prihajajočem prazniku, dnevu žena, je Rodovita poklonila nageljček vsem ženam, pevec Šantl pa jim je zapel ganljivo pesem o mami.

Soňa Vöröš

Tibor Vöröš, predsednik MNSS Občine Moravske Toplice, je v slavnostnem govoru poudaril, da se spominjamo »... dneva, ko je ta narod združil svoje moči za dosego plemenitega cilja, za svobodo, s tem, da je v ospredje postavil usodo naroda ... Madžari in pripadniki ostalih narodnosti, živeči na območju Občine Moravske To-

plice, že tradicionalno, dostojanstveno obeležujemo 15. marec, saj ta dan zavezuje tudi nas, da ga počastimo in se priklonimo spominu enega največjih zgodovinskih dogodkov madžarskega naroda. Spominjamo se tiste revolucije, ki je madžarski narod dostojno povzdignila med velike narode«.

Pevske skupine so nastopile ob glasbeni spremljavi Ladislava Györeka in njegovih sodelavk.

Imeniten kulturni program proslave, smiselno sestavljen in kvalitetno izveden, so oblikovale domače skupine: malčki dvojezičnega vrtca, recitatorji, pevka in folklorna skupina z Dvojezične osnovne

šole Prosenjakovci, pevski zbor KTD Ady Endre iz Prosenjakovec ter folklorna skupina Kulturnega društva József Attila iz Motvarjevcev.

Ludvik Sočič

Pester program prireditve je sklenila folklorna skupina KUD József Attila iz Motvarjevcev. Že vrsto let jih spremljata glasbenika z enakim imenom: oče in sin Geza Dora.

Pridružujem se mnenju Franca Cipota, župana Občine Moravske Toplice, ki je stopil na oder mimo protokola, saj je želel izraziti priznanje prirediteljem in nastopajočim ter se zahvaliti za nadvse prijetno doživetje, ki ga ni moglo zmanjšati niti nepoznavanje jezika.

Ne le tokrat, že na zadnji občinski proslavi v Moravskih Toplicah in na proslavi ob kulturnem prazniku v Tešanovcih se mi je izoblikovalo mnenje, občutenje, da prihajam na prireditve z dobro zastavljenim in izvedenim kulturnim programom v domišljeni izvedbi domačih kulturnih in šolskih skupin.

Če je to žetev sistematične podpore kulturnim društvom in dejavnostim, ki jo občina nudi ustvarjalcem in izvajalcem – četudi v nekoliko skromnejših denarnih okvirih; letos je bilo, na primer, za programe vseh kulturnih društev in za vse kulturne projekte razpisanih le nekaj več kot 12.000 evrov – potem si vendarle upam trditi, da smo sredstva dobro, nadvse pametno naložili. (L. S.)

Nemzeti ünnep Pártosfalván

»ITT VAGYUNK, SZLOVÉNIAI MAGYAROK VAGYUNK«

A Moravske Toplice Község magyarsága szombaton, március 13-án koszorúzással, majd ünnepi programmal emlékezett meg az 1848/49-es forradalom és szabadságharc hőseiről.

A magyar nemzeti ünnep tiszteletére tartott rendezvény, a szentlászlói és pártosfalvi kopjafáknál kezdődött, ahol a szervezetek, társaságok és képviselők elhejezték a kegyelet és megemlékezés koszorúit, utána pedig a pártosfalvi faluotthon kultúrtermében folytatódott.

A zsúfolásig megtelt kultúrteremben, a magyar és a szlovén himnuszok elhangzása után köszöntötték a meghívott vendégeket: dr. Huszár Jánost, a magyar nagykövetség első beosztottját, dr. Göncz László parlamenti képviselőt, Moravske Toplice Község polgármesterét, Franc Cipotot, Alojz Glavač alpolgármesterét, Pozsonc Mária, volt képviselőt, Kocon Józsefet, a MMNÖK elnökét, Škaper Vendelt, a Šalovci Községi MNÖK elnökét, Totič Rozaliját, a Hodos Községi MNÖK elnökasszonyát, Cár Annát, a Dobronak Községi MÖNK elnökasszonyát, Sobočan Gabrielát, a Lendva Községi MNÖK alelnökasszonyát, a szomszédos magyarországi települések polgármestereit, az egyházi méltóságait és a politikai élet számos más képviselőit.

Ünnepi szónok Vörös Tibor, a Moravske Toplice Község Magyar Nemzeti Öngazgatási Közösség elnöke volt, amely beszédében megemlékezett az 1848-as szabadságharc hőseiről, akik mind egyet akartak, visszakapni szeretett hazájukat, az őket elnyomó osztrákok karmai közül, majd hangsúlyozta: » Ugyan számtalan sérelem ért minket az évszázadok során, anyaországunkat megcsönkítették, de nem tűntünk el a föld színéről. Itt vagyunk, szlovéniai magyarok vagyunk, s 1848-ban az emberek életüket áldozták ezért. A szabadságharcot leverték, elfojtották ezer meg ezer szív keserű kiáltását. De a szeretet erősebbnek bizonyult, a nép emlékezetét semmi sem törölte el. Nem feleedtük honnan jöttünk, nem feleedtük kik vagyunk, nem feleedtük azt a nyelvet, mely lelkünk elé tükröt állít, s azt láthatóvá teszi. Merjük vállalni anyanyelvünket, magyarságunkat, merjünk a jövő emberei lenni, a gyermekeinkért, az ő jövőjükért...«

A kulturális műsorban forradalmi énekekkel, versekkel és hagyományörző táncokkal felléptek a pártosfalvi óvodások, és iskolások, az Ady Endre Idegenforgalmi és Művelődési Egyesület énekkara, valamint a Szentlászlói József Attila ME néptáncscsoportja.

Az ünnepi műsort Franc Cipot, a Moravske Toplice Község polgármesterének rövid felszólása zárta.

Pártosfalvi óvoda

»SZEREPELTÜNK«

A Moravske Toplice Községi Magyar Nemzeti Öngazgatási Közösség tanácsa az idei évben is meghívott bennünket a magyar nemzeti ünnep alkalmából rendezett ünnepségére. A meghívásnak nagy örömmel tettünk eleget, és Toplak Alenka koreográfus szakmai vezetésével készültünk a szereplésre.

Már néhány héttel a szereplés előtt Alenkával egy rövid programot állítottunk össze, amellyel a közönség elé álltunk. Az óvodások ügyesen gyakoroltak, így alaposan felkészülve vettek részt a szombati rendezvényen.

A fellépés pillanatát igen izgatottan várták, hiszen meg szeretnék volna mutatni mindazt, amivel Alenka segítségével egész tanévben készültek. A bemondó bemutatása után bátran a színpadra léptek, és a jelenlévőknek megmutatták, mit tudnak és mire képesek.

A műsort nagy tapsvihar köszöntötte, így nem szívesen mentek le a színpadról. Az utánuk következők is már nagy izgalommal várták a szereplést, így el kellett hagyni a világot jelentő deszkákat. A gyerekek nagyon büszkék voltak, hogy ilyen jól sikerült a szereplés. Nagyon örül Alenka, a koreográfus, valamint az óvónők és persze a szülők, akik nagyon büszkék voltak csemetéikre.

Ezúton is köszönetünket szeretnénk kifejezni Vörös Tibor elnökúrnak, aki sosem feledkezik el a meghívásról, valamint Toplak Alenka koreográfusnak, aki igen türelmesnek bizonyul minden egyes felkészülés alkalmával.

Szöveg: Koroša Pantovič Bernarda

RODOVITA, MODERN MEZŐGAZDASÁGI KÖZPONT PÁRTOSFALVÁN

A pártosfalvi Rodovita mezőgazdasági központ, március 6-án hivatalosan is megnyitotta kapuit a vásárlók előtt.

A Rodovita mezőgazdasági központ területe mintegy 920 négyzetméter, amelyből 360 belső és 560 négyzetméternyi külső területen kínálnak különböző műtrágyákat, növényvédőszerket, vetőmagokat, takarmány alapanyagokat, üzemanyagot és kenőanyagot, széles körű kertészeti és építőipari termékeket, mezőgazdasági gépeket és egyéb berendezéseket.

Ami újdonság, az a mobil benzinkút és a régóta várt élelmiszerbolt, ahol minden nap friss kenyér és zsemle illatja csábítja a vásárlókat.

Az igen szép számú közönséget elsősorban Jure Vončina, a ljubljani cég mezőgazdasági részlegének vezetője köszöntötte és hangsúlyozta, hogy a Rodovita központ megnyitása egy közös létesítményt képez a ljubljani Semenarna vállalat és a helyi közösség között.

Vörös Tibor, a Moravske Toplice Községi MNÖK elnöke elmondása szerint a központ megnyitása történelmi pillanat a pártosfalviak számára, hiszen ez egy új kezdetet jelenthet számukra, majd Franc Cipot polgármester köszönetet mondott mindazoknak, akik részt vettek ebben a projektben, Göncz László parlamenti képviselő pedig a az új létesítmény határon túli szerepéről beszélt.

A megnyitott gazdag kulturprogrammal színesítette a helybéli népdalkör, a Pártosfalvi KÁI tanulói és Rudi Šantl énekes.

Rudi Šantl énekes a közelebbi nőnap alkalmából egy megható dalt énekelt minden nőnek, a Semenarna vállalat pedig székfűszállal ajándékozta meg őket.

PÁRTOSFALVI TAVASZKÖSZÖNTŐ

A pártosfalvi Ady Endre Idegenforgalmi Művelődési Egyesület szombatán, március 27-én Tavaszköszöntő rendezvényt szervezett, ahol hímes tojásokat, különböző húsvéti díszeket és a hímezőszakkör munkáit állították ki a helybéli tűzoltóotthonban.

A rendezvény háziasszonya Kovač Zsuzsi nyitotta meg a kiállítást. A kulturműsorban felléptek a helybéli KÁI tanulói, az egyesület énekkara, valamint a »Lajkoši« együttes petrovciról, akik különös figyelmet szenteltek az elmúlt anyák napjára.

A közönségből összeállított zsűri kiválasztotta a három legjobb kiállított húsvéti tojást és így az 1. és 2. helyezést Gorza Melita nyerte el, a harmadik helyezést pedig Kranjec Sanela, a pártosfalvi KÁI 4. osztályos tanulója érdemelte meg.

A rendezvény további részében, a »Lajkoši« együttes kellemes hangjaival szórakoztatta közönségét.

TISZTELT KOMASSZONYAIM ÉS KOMÁIM...

A húsvéti ünnepek is elmúltak, a Petinek mondtam, hogy a téli gumikat ne cserile le az autun, mer a keresztgyermekeimhez el kell jutnom, de hála az Istennek hó nem lett itt Murajvidéken, csak ott Slovéniaó kellett a hólánc húsvét napján.

Bele tekintetem a nagymama szakácskönyvébe, ott írja, hogy a szerencsétlen embert még az Isten is segíti, erre Muravidéknek most nagy szüksége van és lesz is a jövőben. A Petim azt mondja, hogy most csak azért imátkozzunk, hogy a Muravidék megsegítésére előirányozott eurók abból a nagy zsákból ki ne potyogjanak a Mura folyóig, Murán innen meg csak üressen lobogtassák.

Na, az első pályázat megjelent, de a mezőgazdaság nem kapott bend helyet, ez így lesz hosszútávon is. Barát a barátak ossza a pénzt, koma pedig a komasszonynak!

Jaj, bizony ott Ljubljanáó lebuhtak, írja az újság, hogy az államtitkár is bend van nyakig. Ó, ez nem nagy ügy, itt mindenhol pénz van a háttérbe. Na, lesz hogy lesz, a Mura tovább is Horvátország felé folyik. Amíg a muravidéki politikusaink rájönnek, hogy ez csak szemfényvesztés, arra már kétezer-húszat fogunk írni.

A röplüls múzeumnak is lótték, mer ennek meg nincs föld területe e célra, így továbbó is csak fekete csókák röpködnek Muravidék fölött.

A komám kérdi mi lesz, ha megbukik a kormány, én meg erre mondom: ne félj, a politika olyan mint a szerelem, ahogy távozik, úgy jönn is!

Tisztelettel Zsófi komasszony!

27. REDNA SEJA OBČINSKEGA SVETA

24. februar 2010 ob 15. uri v prostorih Občinske uprave

Dnevni red

1. Potrditev zapisnika 26. redne seje Občinskega sveta
2. Predlog sklepov o cenah storitev javne službe:
 - a. Predlog sklepa o ceni storitve javne službe odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode
 - b. Predlog sklepa o ceni storitve javne službe oskrbe s pitno vodo
3. Predlog sklepa o določitvi višine subvencioniranja cene storitev odlaganja preostankov predelave ali odstranjevanja komunalnih odpadkov
4. Pobude, mnenja, predlogi, vprašanja in odgovori
5. Predlog novih cen zbiranja in odvoza odpadkov podjetja Saubermacher&Komunala
6. Predlog sklepa o ukinitvi statusa zemljišč v k. o. Tešanovci
7. Predlog sklepa o imenovanju krajevnih odborov
8. Razno

PREDLOG CENE PITNE IN KOMUNALNE ODPADNE VODE

Zaradi novega Pravilnika o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja, ki določa metodologijo za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja, so v JKP Čista narava pripravili predlog novih cen storitve javne službe odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode ter predlog novih cen oskrbe s pitno vodo. Cilj pravilnika je poenotiti način obračunavanja teh storitev ter v ceno vključiti vse stroške, ki so povezani s storitvijo.

Občinski svet se je seznanil s predlogi novih cen in sklenil, da bo o njih odločal na eni izmed naslednjih sej.

SUBVENCIONIRANJE CENE STORITEV ODLAGANJA ODPADKOV

Svet ustanoviteljic javnega podjetja Center za ravnanje z odpadki Puconci d. o. o. je 21. 12. 2009 v skladu s Pravilnikom o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja sprejel sklep o ceni storitve odlaganja preostankov predelave ali odstranjevanja komunalnih odpadkov za leto 2010.

Cena storitve javne službe odlaganja ostankov predelave ali odstranjevanja komunalnih odpadkov je sestavljena iz stroškov javne infrastrukture, stroškov izvajanja storitev in stroškov okoljske dajatve za onesnaževanje okolja zaradi odlaganja odpadkov. Stroški javne infrastrukture na 1 tona odloženih odpadkov znašajo 95,16 EUR, stroški izvajanja storitve javne službe pa 21,00 EUR – skupaj 116,16 EUR.

Na podlagi 5. člena pravilnika lahko lokalna skupnost (občina) subvencionira ceno storitve posamezne javne službe v tistem delu, ki se nanaša na ceno uporabe javne infrastrukture, ne more pa subvencionirati cene storitve, s katero se pokrivajo stroški izvajalca in javnih dajatev. Lokalna skupnost lahko subvencionira ceno uporabe javne infrastrukture samo za tiste uporabnike, ki ne opravljajo pridobitne dejavnosti, subvencioniranje pa lahko znaša največ 50 % cene.

Po sklepu občinskega sveta bo Občina Moravske Toplice ceno storitve javne službe odlaganja preostankov predelave ali odstranjevanja komunalnih odpadkov subvencionirala v delu, ki se nanaša na ceno uporabe javne infrastrukture. Subvencioniranje cene uporabe javne infrastrukture za leto 2010 znaša 50 %. Obseg subvencioniranja se bo v skladu z določili pravilnika postopno zniževal in sicer po 5 % vsako leto do popolne odprave subvencioniranja.

PREDLOG NOVIH CEN ZBIranJA IN ODVOZA ODPADKOV

Tudi podjetje Saubermacher&Komunala je predlagalo občinskemu svetu sprejem novih standardov ravnanja z odpadki ter novih cen storitev zbiranja in odvoza odpadkov, pripravljenih v skladu z omenjenim pravilnikom.

Z novim standardom za zbiranje in odvoz odpadkov bi se naj zmanjševale letne količine mešanih komunalnih odpadkov, katerih odstranjevanje je postalo izjemno drago. Čim več odpadkov bi se naj ločilo že v gospodinjstvih, kjer bi se naj v posebnih rumenih vrečah zbirala tudi embalaža. Pomembna je tudi ureditev ekoloških otokov za ločeno zbiranje odpadkov v vsakem naselju ter njihov pogostejši odvoz. Občinski svet se je seznanil s predlogi novih cen, vendar o cenah ni odločal.

UREDITEV LASTNIŠTVA NA NEPREMIČNINAH

Občinski svet je sprejel sklep o ukinitvi statusa zemljišč »družbena lastnina – imetnik pravice uporabe: Krajevna skupnost Tešanovci« za zemljišča v z. k. vložku št. 246 k. o. Tešanovci.

V lastništvo Občine Moravske Toplice so se prenesle nepremičnine, na katerih so objekt bivše Podružnične osnovne šole Tešanovci z zvonikom, spominski park Josipa Benka ter pokopališče. Preostala zemljišča (dve stavbni in dve kmetijski zemljišči) postanejo last KS Tešanovci.

V primeru, da je bilo v nepremičnine, ki so predmet sklepa o ukinitvi statusa zemljišč, vloženo prostovoljno delo krajanov, bo le-to pri eventualnem sovlaganju primerno upoštevano.

IMENOVANJE KRAJEVNIH ODBOROV

Občinski svet je na predlog zborov občanov imenoval člane krajevnih odborov Prosenjakovci in Pordašinci.

V KO Prosenjakovci so bili imenovani: Štefan Kovač za predsednika ter Melita Gorza, Jože Kuhar, Rajko Janjič in Biserka Rumič za člane.

V KO Pordašinci so bili imenovani: Bojan Šušlek za predsednika ter Jože Špilak in Ludvik Peček za člana.

OČIŠČEVALNA AKCIJA 20. MARCA 2010

naselje	št. udeležencev akcije	št. vseh prebivalcev	% udeležencev
Andrejci	12	215	5,58
Berkovci	21	54	38,89
Bogojina	47	566	8,30
Bukovnica	11	44	25,00
Čikečka vas	33	93	35,48
Filovci	157	500	31,40
Fokovci	21	212	9,91
Ivanci	29	257	11,28
Ivanjševci	10	37	27,03
Ivanovci	27	135	20,00
Kančevci	15	63	23,81
Krnci	51	61	83,61
Lončarovci	25	71	35,21
Lukačevci	0	59	0,00
Martjanci	23	557	4,13
Mlajtinci	20	199	10,05
Moravske Toplice	28	767	3,65
Motvarjevci	16	179	8,94
Noršinci	31	252	12,30
Pordašinci	13	50	26,00
Prosenjakovci	27	181	14,92
Ratkovci	22	53	41,51
Sebeborci	44	535	8,22
Selo	46	295	15,59
Središče	20	56	35,71
Suhi Vrh	13	112	11,61
Tešanovci	ni bila izvedena	396	
Vučja Gomila	ni bila izvedena	295	
Skupaj	762	6294	12,11

V PRIHODNJE: DRUGAČNO RAVNANJE Z ODPADKI*

Zavedajoč se vse večjega problema onesnaževanja okolja, pri čemer so odpadki eden največjih problemov današnje civilizacije, je tudi Slovenija, čeprav morda nekoliko prepozno, sprejela zavezujoče usmeritve v okviru t. i. operativnih načrtov ravnanja z okoljem, katerih sestavni del je tudi *Operativni načrt ravnanja z odpadki*. Ta povzema evropske smernice in uredbe, ki zahtevajo od sleherne države, da uredi ravnanje z odpadki tako, da jih bo na koncu čim manj pristalo na odlagališčih, kar pomeni, da se jih na različne načine obdelava in sortira, da se jih čim več ponovno koristno uporabi.

Način, kako se je država lotila te problematike, je sicer dokaj specifičen, saj v osnovi še vedno ni razrešen problem sežiga odpadkov, kar bi trajnostno rešilo uničenje t. i. lahkih frakcij, ki so primerne za sežig, s čimer bi bil delež odpadkov, ki po sortiranju ostanejo na odlagališčih, dejansko manj kot 20 % vseh odpadkov.

kljub temu, da ne moremo biti zadovoljni s tem delom pristopa k ravnanju z odpadki na državni ravni, pa smo na drugi strani lahko zadovoljni, da je država uspela z operativnim načrtom prisiliti lokalne skupnosti, ki so odgovorne za ravnanje z odpadki, da se formirajo t. i. regijski centri za ravnanje z odpadki, kjer naj bi pristali vsi nenevarni odpadki z območja določene regije, s čimer bi se znatno zmanjšalo nekontrolirano odlaganje odpadkov v okolje in omogočila racionalna uporaba sekundarnih surovin iz ločeno zbranih frakcij in po mehansko biološki obdelavi odpadkov.

V okvir regionalnih centrov s kvalitetnim pristopom ravnanja z odpadki v Sloveniji gotovo sodi tudi regijski center za ravnanje z odpadki v Puconcih, katerega prva faza je bila izgrajena v zadnjih dveh letih, pred nami pa je izgradnja zahtevne druge faze, ki naj bi bila dokončana v naslednjih dveh letih.

Namen izgradnje Regijskega centra za ravnanje z odpadki v Puconcih je, da se od sedanjih približno 40.000 ton odpadkov na letni ravni, kolikor se jih zbere v 27 pomurskih občinah in odloži na odlagališče, količina le-teh po izgradnji druge faze centra za ravnanje z odpadki, zmanjša približno na četrtino sedaj odloženih odpadkov. Na letni ravni danes sleherni posameznik ustvari približno 400 kg mešanih komunalnih odpadkov, pri čemer se obseg teh vsako leto poveča približno za 8 %, kar pomeni, da se bo v dobrih desetih letih količina odpadkov, ki jih bo ustvaril posameznik, verjetno podvojila. To pa bo pomenilo, da bo na regijski ravni okrog leta 2020 ustvarjenih približno 100.000 ton mešanih komunalnih odpadkov.

Ker gre za izjemne količine, ki jih preprosto v naravi brez obdelave ni možno odlagati, je bilo nujno, da se prične z izgradnjo centra za ravnanje z odpadki, ki ima osnovno nalogo, da prek ločeno zbranih odpadkov, kot so: papir, različna plastika, steklo, kovine in drugo, v prvi fazi zmanjša obremenitev odlagališč za približno 30 %, potem pa v drugi fazi, ki sloni na mehansko biološki obdelavi – kar pomeni ločevanje lahkih in težkih frakcij odpadkov in kompostiranje – doseže nadaljnjo možnost uporabe naslednjih 40 % komunalnih odpadkov.

In kje smo v tem trenutku z izgradnjo Regijskega centra za ravnanje z odpadki v Puconcih?

po dokončani prvi fazi, ki je bila vredna približno 10 mio EUR, pri čemer je 30 % delež bil financiran iz Evropskih skladov, 40 % delež iz državnega proračuna in državnih skladov ter 30 % delež, kar vključuje tudi 20 % DDV, iz sredstev lokalnih skupnosti, so bili v okviru te faze izgrajeni: center za sortiranje ločeno zbranih odpadkov, kompostarna, center za zbiranje posebnih odpadkov (baterije, zdravila, olja ...), zbirni center za ločeno zbiranje odpadkov, upravna zgradba s tehtnico in komunalno urejeni prostor zbirnega centra ter prva faza razširitve obstoječe deponije. V tem trenutku so v prvi fazi izgrajeni objekti v poskusnem obratovanju, kar med drugim pomeni, da je v najkrajšem času predvideno močno povečanje ločenega zbiranja odpadkov ob 12-urnem odprtem zbirnem centru v okviru Centra za ravnanje z odpadki v Puconcih za občane iz vseh 27 pomurskih občin. Ti bodo tako lahko vsak dan od 6. ure zjutraj do 18. ure popoldan sami brez plačila odlagali lo-

čene odpadke na tem zbirnem mestu v okviru Centra za ravnanje z odpadki Puconci. Prav tako pa bo v skladu z dogovorom med podjetjem, ki opravlja zbiranje odpadkov in njihov odvoz, in občinami posebej organiziran tudi odvoz ločeno zbranih odpadkov iz zbirnih centrov v posameznih občinah in naseljih večkrat na mesec oziroma bo dana možnost zbiranja teh odpadkov v okviru posameznih domačij. Čim več bo tako ločeno zbranih odpadkov na lokaciji, kjer se ti ustvarjajo, toliko večja je možnost, da se količina odpadkov, ki bodo pristali na odlagališču, zmanjša, hkrati pa bo to pomembno vplivalo na znižanje cene ravnanja z odpadki.

Vse pomurske občine so v tem trenutku sprejele ali pa sprejemajo investicijske programe, prek katerih potrjujejo svojo namero za izgradnjo druge faze Centra za ravnanje z odpadki v Puconcih, katerega vrednost je ocenjena na 23 mio EUR, pri čemer bo delež sofinanciranja podoben kot v prvi fazi: 30 % evropski skladi, 40 % država in 30 % lokalne skupnosti. V teh 30 %, ki bi jih naj zagotovile lokalne skupnosti, bo vključen tudi davek na dodano vrednost, ki pa v tem trenutku direktno ni strošek, saj ga lahko lokalne skupnosti poračunajo prek javnega podjetja Center za ravnanje z odpadki, ki je bilo ustanovljeno z namenom upravljanja regijskega centra. Druga faza izgradnje centra za ravnanje z odpadki v Puconcih zajema predvsem sistem mehansko biološke obdelave mešanih komunalnih odpadkov, kjer se v prvi vrsti vsi odpadki delijo na težke in lahke frakcije in potem po posebnih linijah in postopkih sortirajo in obdelajo do te mere, da ostane za odlaganje na odlagališčih približno četrtina vseh komunalnih odpadkov. Druga faza, kot je bilo že zapisano, bi naj bila dokončana v dveh letih, kar pomeni, da bo kompletni center za ravnanje z odpadki v celoti zaživel leta 2012. Do takrat pa bo potrebno storiti vse, da se s sistemom ločenega zbiranja odpadkov čim bolj zmanjša pritisk na odlagališče, ki v tem trenutku še vedno prevzema pretežni del vseh zbranih komunalnih odpadkov.

Dosedanji sistem zbiranja in odlaganja odpadkov se je z izgradnjo prve faze Centra za ravnanje z odpadki v Puconcih dokončno poslovil, zato je pričakovati, da bo cena odpadkov v prihodnje precej višja, saj bodo stroški sortiranja in obdelave odpadkov, kar je pogoj za zmanjšanje količine vseh odpadkov na odlagališčih, bistveno večji – v tem trenutku jih pravzaprav skoraj ni bilo. To pa pomeni, da bo smiselno, da sleherni posameznik razmisli, ali ni pametneje ločeno zbirati odpadke, ki so, prvič, zastoj – za njih ni potrebno plačati nobenih stroškov odvoza in obdelave – in, drugič, omogočajo, da sleherni posameznik na ta način zniža svoje stroške, povezane s komunalnimi odpadki. V to smer bodo v prihodnje na ravni vseh lokalnih skupnosti, torej tudi naše občine, potekale različne aktivnosti, ki bi naj ljudi na terenu animirale in obveščale o tem, da je smiselno čim več odpadkov ločevati že na izvoru oziroma če se le da, zmanjšati njihov obseg na način, ki ga vsak pri sebi najbolj pozna.

Z regijskim centrom za zbiranje odpadkov v Puconcih smo v Pomurju občine pokazale veliko možnosti za sodelovanje, kar je lahko dober zgled za podobne rešitve tudi na drugih področjih.

Franc Cipot, župan

PRIREĐITVE OB 8. MARCU IN MATERINSKEM DNEVU

BABAL V TEŠANOVCIH – Po dobri stari tradiciji se prireditve ob dnevu žena v Tešanovcih imenuje *Bababal*. Tudi letos je minil v vsej svoji širini in popolnosti, saj je bila prenovljena dvorana vaško-gasilskega doma kratko malo pretesna za vse obiskovalce, ki radi prihajajo v Tešanovce. Predvsem zaradi domačnosti in prvinske pristnosti, ki ju glavni organizator, kulturno-turistično društvo, skuša ohraniti vsa ta leta. Tudi mali rijtar, nekakšna ikona folklorne skupine KTD Tešanovci, po katerem je skupina dobila svoje ime, je v povezovanju programa na sproščen način in z veliko rime nadrobil veliko življenjskih modrosti in resnic. Prva in najpomembnejša je bila vsekakor, da moramo živeti življenje zase. Tukaj in sedaj.

Program ženskega praznika so začeli najmlajši: Ema Vöröš iz Mlajtinca in Patricija Cigan iz Tešanevec z deklamacijami, sestra slednje Sara pa z igranjem na violino. Na klaviature je v nadaljevanju igral domačin Aljoša Erniša, ob spremljavi na harmoniko Štefana Zelka so pele Marjetice, članice ženskega pevskega zbora DU Moravske Toplice, pred nastopom folklorne skupine gostiteljev pa je krajšo veseloigro zaigrala skupina iz Pečarovec.

V nagovoru je župan poudaril, da se položaj žena v družbi izboljšuje, saj v vseh vlogah in nalogah postajajo enakovredne moškimi. Dokaz temu je tudi vse več žena na vodilnih in najodgovornejših funkcijah, saj imajo za poslovanje in gospodarjenje velikokrat boljši občutek kot njihovi moški kolegi.

Odojka, ki so ga tešanovski folkloristi dobili kot prvo nagrado za skupinsko masko *Gejše in vozniki rikš* na nedavnem občinskem pustovanju v Moravskih Toplicah, so spekli na žaru in ga velikodušno razdelili med obiskovalce v dvorani. Tudi v tem se kaže vsebina in veličina sporočila tešanovskega bababala. In seveda tudi v 130 vrtnicah, ki so čakale na prav vsako od obiskovalk prireditve.

VUČJA GOMILA – Tudi združena prireditve ob dnevu žena in materinskem dnevu v vaško-gasilskem domu v Vučji Gomili – po lanskoletni temeljiti obnovi ima ta novo, prijetnejšo podobo - v organizaciji domačega KUD Avgusta Gašpariča ima dolgoletno tradicijo. Prav vsem prireditvam doslej je bil skupen izjemen odziv domačinov in ljudi iz okoliških krajev, saj je bila dvorana doma tudi letos pretesna za vse obiskovalce in nastopajoče.

Po že ustaljeni tradiciji je ob vhodu vsaka obiskovalka dobila eno od 150 lončnic trobentic v živopisnih barvah, obilna pa je bila tudi brezplačna pogostitev s hrano in pijačo.

Povezovalka programa Vanja Kocet je med drugim poudarila, da sta 8. in 25. marec dneva, ki nas spomnita, »... da žene in matere so. Saj pogostokrat na njih pozabimo, zanje preprosto nimamo časa in ne opazimo njihovega dela. Torej naj bo vsaj nekaj namenjeno vam, v zahvalo za to, kar ste, in to, kar dajete«. V poldrugí uri trajajočem programu so se s pesmijo, plesom in veseloigrami predstavili številni nastopajoči: domači odrasli mešani pevski zbor, mladinska dramska skupina in prav na tej prireditvi

pod vodstvom Petre Sakovič prvič tudi mladinski pevski zbor, učenci OŠ Fokovci, pevci in dramska skupina Nimaki iz Pevskega društva Selo ter ljudske pevke Žlahtna kapljica iz Doline in Vaneče. Tudi voditeljica Vanda je bila prepričana, da so ženam in dekletom s svojimi nastopi nedvomno »... polepšali večer in jih razvedrili, nasmejali in razveselili in da so se lahko vsaj enkrat na leto počutile vredne, zaslužne in spoštovane«.

Ob koncu še ene izjemne prireditve je Stojan Horvat, predsednik 45-članskega kulturno-umetniškega društva Avgust Gašparič za letos napovedal še nekaj prireditve: tradicionalni sta lüpanje semena 20. novembra in Štefanov pohod 26. decembra, Veseli večer pa bodo v začetku septembra uprizorili prvič.

BOGOJINA: MATERINSKI DAN – Telovadnica bogojinske devetletke je bila tudi letos prizorišče pristrčne in z veliko drobnih pozornosti pripravljene osrednje množične kulturne spomladanske prireditve, s katero so počastili 25. marec – materinski dan. V prepolni dvorani so se svojim mamam in drugim obiskovalcem v pesmi, besedi, plesu in z igranjem na glasbene instrumente predstavili učenci tamkajšnje šole, ki se s 198 učenci uvršča med srednje velike osnovne šole, v občini pa je med tremi šolami največja.

Prijetno presenečenje je vse mame in druge ženske čakalo že ob vhodu, saj so jih čakale živopisne papirnate rože v obliki papljač.

V IVANOVCIH SO PRAZNOVALI – Družabno življenje v kraju je že nekaj zadnjih let lahko za zgled in vzorčni primer, kaj vse je mogoče doseči z dobro voljo in složnostjo med krajanji. Z ustanovitvijo Turističnega, kulturnega in športnega društva Ivanovci se je to področje samo še poglobilo in dobiva značaj tradicionalnih prireditve. Spomnimo se samo tradicionalnih srečanj krajanov pred koncem leta, pa Ivanocyjevih pohodov konec avgusta, stalnica so tudi prireditve ob dnevu žena in materinskem dnevu sredi marca.

PRIREDITVE OB 8. MARCU IN MATERINSKEM DNEVU

Slednja ni izostala niti letos, ko so vsem ženam in dekletom ter tudi drugim obiskovalcem pripravili nepozaben kulturni program, ob tem pa so jih še pogostili. V kulturnem programu je sodelovalo Pevsko društvo Selo, na oder je stopila tudi njihova humoristična skupina Nimaki. Po kulturnem programu je za prijetno glasbo poskrbel DJ White Line, za prijetno druženje pa vsi zbrani. (G. G.)

NA IVANCIH JE BILO VESELO – V današnjem času, polnem hitenja in vsakdanjih skrbi, ljudje še kako potrebujemo trenutke sprostitve ob druženju s sorodniki in prijatelji. Veselimo se praznikov, kjer se srečamo s sosedi in sovaščani. Ob praznikih v mesecu marcu, ko se spomnimo naših žena, mater in očetov, smo člani Društva za ohranitev naravne in kulturne dediščine Selenca pripravili družabno srečanje z ogledom veseloigre *Lajoš na karavle*. Polno dvorano v sicer častitljivo stari šoli – in zato prepotrebni obnove – so s svojo voljo in ljubeznjivo do igrilstva navdušili člani KUD Budinci z veseloigro *Lajoš na karavle*. Zgodba posega v življenje na karavli v Čepincih leta 1987. Režiser in scenarist Andrej Lainšček je skupaj s svojimi številnimi igralci ter ljudskimi pevci in godci navdušil številno občinstvo s humorno vsebino in z goričkim prizvokom besed.

Ob družabnem srečanju, ki je sledilo in so ga popestrili njihovi neumorni muzikantje, smo bili vsi prisotni mnenja, da si takšnih srečanj in druženj želimo tudi v prihodnje. (Jožica Klar)

POZDRAV POMLADI V PROSENJAKOVCIH – Kulturno-turistično društvo Ady Endre Prosenjakovci je zadnjo soboto marca pripravilo v prostorih tamkajšnjega gasilskega doma tradicionalno velikonočno razstavo z naslovom *Pozdrav pomladi*. V ospredju so bile remenke in ročno izdelani velikonočni zajčki ter kvačkani prtički članic ročnodelskega krožka. S priložnostnim kulturnim programom, v katerem so nastopili učenci dvojezične osnovne šole, pevski zbor društva in skupina »Lajkoši«, so posebno pozornost ob minulem prazniku posvetili vsem prisotnim materam. Po

kulturnem programu je tričlanska komisija ocenila razstavljene pirhe: 1. in 2. nagrado je prejela Melita Gorza, tretja nagrada pa je pripadla Saneli Kranjec, učenki 4. razreda dvojezične osnovne šole Prosenjakovci. Sledilo je družabno srečanje, kjer je prisotne vse do poznih ur s svojimi prijetnimi zvoki zabavala skupina »Lajkoši«. (Sonja Voroš)

Fokovci

MOŠKI PRAZNIK

Osnovno vodilo skupine Goričanke, 33 žena in deklet z južnega dela Goričkega, ki so že tretjič v Fokovcih pripravile prireditve, namenjene moškim, je bilo pozornost nameniti tudi svojim partnerjem. Za razliko od žena in deklet, ki imajo med letom, zlasti pa v marcu, več svojih praznikov, moški nimajo zapovedanega dneva. Domiselna in nenavadna fokovska prireditve bi temu rada naredila konec.

Vesna Jakiša iz Ivanovec, ena od pobudnic prireditve, je povedala, da je bil priložnostni program s samostojnim nastopom mlade glasbene skupine Klapovihi iz Benedikta namenjen predvsem moškim v prepolni dvorani vaško-gasilskega doma. Organizatorke so pripravile tudi srečelov z glavno nagrado – poletom z jadralnim letalom in torto z obrisi ženskih oblin.

Za pripravo in izvedbo prireditve so Goričanke same zagotovile potrebna sredstva, njihovo zamisel brez primere pa so podprli tudi nekateri sponzorji: glavno nagrado je prispevalo avtokleparstvo Kavčič in Kolarič iz Murske Sobote. V družabnem delu je zbrane zabaval Dejan iz Moščanec.

Izkupiček od prireditve Goričanke vedno koristno porabijo – za svoj izlet. Pred dvema letoma so bile v Savinjski dolini, lani na Balatonu, letos pa končne postaje še ni niso dokončno izbrale.

Geza Grabar

VELIKONOČNE RAZSTAVE IN PRIREDITVE

SIMBOLIKA VELIKE NOČI V MARTJANCIH – Večnamenski prostor v vaško-gasilskem domu v Martjancih je bil po zaslugi tamkajšnjega Turističnega društva Martin tudi letos okrog cvetne nedelje v znamenju velikonočne razstave, ki jo društvo ob pomoči številnih okoliških društev in skupin pripravlja že več let. Ob klasični predstavitvi na desetine različnih izdelkov ročnih del – kajpak so bili vsem skupni velikonočni motivi – so prireditelji poučno dodali tudi številne kratke vsebinske predstavitve tega najstarejšega in po nekaterih ocenah tudi največjega krščanskega praznika. Iz njih med drugim izvemo o številnih poudarkih velike noči, kot so simbolika velikonočnega žegnja, velikega tedna, jajc, piščančkov, zajcev, izvemo pa tudi o zgodovini barvanja jajc. Simbolika velike noči, ki jo vedno praznujemo prvo nedeljo po prvi spomladanski polni luni, je povezana tudi s koncem zime oziroma s simboliko pomladi, prebujenja, novega življenja in novega letnega ciklusa.

Člani TD Martin in drugi domačini so na to temo ustvarjali v okviru ustvarjalnih delavnic.

Na tokratni razstavi so svoje čudovite velikonočne dekoracije s pirhi, vezenine in še kaj razstavili tudi člani društva Selenca iz Ivanec, Sekcija ročnih del Društva upokojencev Murska Sobota, KTD Ady Endre iz Prosenjakovec; čudovite pirhe, izdelane v različnih tehnikah – batik, jedkanje, praskanke in kvačkane – je predstavila tudi Marija Bogdan Molnar iz Motvarjevce, niti letos pa bogata dvodnevna velikonočna razstava ni minila brez izdel-

kov malčkov iz martjanske enote zavoda Vrtci Občine Moravske Toplice. Ne smemo pa pozabiti niti na ročna dela Željke Hobljaj, ki je začela z izdelovanjem nakita, sedaj pa je razstavila unikatno okrašene pirhe. Prav Hoblajeva je s preselitvijo v Martjance pri številnih domačinih vzbudila zanimanje za ročna dela in v njih prebudila ustvarjalni duh in ročne spretnosti, ki se jih številni še prav zavedali niso. V okviru društva ob ponedeljkih med 18. in 20. uro skozi celo leto vodi ustvarjalne delavnice. Na delavnicah ustvarjajo glede na različno vsebino praznikov.

Na ustvarjalnih delavnicah v Martjancih je s pletenjem ali upogibanjem nastalo tudi orjaško velikonočno jajce, za katerega so porabili 15 metrov traku oziroma so ga zavili v 180 trikotnikov in jih pripeli s 380 iglami za spenjanje.

DITEČI VŮZEN V MORAVSKIH TOPLICAH – Da je na različne praznike in njihovo sporočilnost potrebno navajati že najmlajše in s tem nanje prenašati tudi bogato ljudsko izročilo, se še kako dobro zavedajo tudi v zavodu Vrtci Občine Moravske Toplice, ki ga obiskuje 198 otrok. Tako so v hotelu Vivat, ki jim že vrsto let ob različnih priložnostih gostoljubno nudi zatočišče, pripravili že osmo prireditev *Diteči vůzen*. Ta je v prvi vrsti obsegala razstavo pirhov in velikonočnih dekoracij, ki so jih bodisi malčki izdelali v vseh šestih enotah vrtca (Martjanci, Moravske Toplice, Bogojina, Filovci, Fokovci in Prosenjakovci) ali na ustvarjalnih delavnicah s svojimi vzgojiteljicami in s starši ter starimi starši.

Vendar pa tudi letos ni ostalo zgolj pri razstavi, namenjeni širokemu krogu obiskovalcev in hotelskim gostov, saj so se pred

uradno otvoritvijo najmlajši vseh starostnih skupin iz vseh enot vrtca svojim najbližjim predstavili v pesmi, plesu in z deklamacijami. Pripravili so namreč bogat priložnostni kulturni program. Tudi letošnja razstava potrjuje, da je mogoče velikonočne pirhe, risbe, zlasti pa aranžmaje z zajčki, petelini in piščančki izdelati

iz papirja in različnih naravnih materialov. Z izjemnimi dekoracijami pa so opozorili, da je mogoče pirhe, izdelane v različnih tehnikah, razstaviti na sto in en način in za to uporabiti bodisi otavo, koruzinje, veje, perje, pšenico, zdrob, mak, proso ... Pa tudi številne stare predmete, kot so: čajniki, košare, sito, lesene škatle, lončene modele za potice.

Prireditve, s katero so začeli v enoti vrtca Moravske Toplice, je že lani prešla v njihovo najbolj množično prireditev v prvi polovici leta. Letos je bila organizacija oziroma koordinacija prireditve v domeni enot Fokovci, Prosenjakovci in Filovci.

VELIKONOČNO SENJE V MORAVSKIH TOPLICAH – Po vzoru decembrskih adventnih sejmov, ki imajo na ličnih stojnicah, postavljenih na platuju pred evangeličansko cerkvijo v Moravskih Toplicah, že nekajletno tradicijo, so se v Turistično-informativnem centru (TIC) Moravske Toplice odločili, da podobno prireditev pripravijo tudi pred velikonočnimi prazniki.

Pred velikonočno nedeljo, na veliki petek in veliko soboto, se je predstavilo več kot deset ponudnikov domače in umetnostne obrti. Ti niso prišli samo iz krajev naše občine (Danica Babič iz Ivanovec z vezenimi in kvačkanimi izdelki, Medičarstvo Celec iz Ratkovec z izdelki iz lecta, sadjarstvo Kovač iz Sela z različnimi žganji, suhim sadjem in sokovi, Željka Hobljaj iz Martjanec z ročnimi izdelki, člani KTD Avgust Gašparič iz Vučje Gomile s kvačkanimi izdelki, čebelar Franc Forjan iz Sebeborec in morda še kdo), pač pa tudi iz drugih krajev v Prekmurju in celo iz Porabja na Madžarskem. Slednji so ponujali pletene košare za velikonočni žegenj in za druge namene, tkane in kvačkane izdelke. Na stojnicah preostalih ponudnikov smo našli tudi izdelke iz lesa, plete-

ne iz slame, tkane preproge ter prekmurske remenke, izdelane v tehniki praskanja.

Tudi velikonočno senje, ki je lepo uspelo, naj bi poslej (p)ostala tradicionalno.

VELIKONOČNA RAZSTAVA V FILOVCIH – Veliko ustvarjalnega naboja je v sebi skrivalo tudi na desetine izdelkov na temo vüzma ali velike noči sedmih krajanov Filovec ter malčkov iz enot vrtca Bogojina in Filovci, ki so jih ob pomoči Marije in Petre Ivanič razstavili v sejni sobi vaškega doma v Filovcih. Na enodnevni razstavi na veliko soboto sta organizatorja prireditev, tamkajšnje kulturno-turistično društvo in krajevna skupnost, skušala ujeti najboljši trenutek za ogled, saj so jo prilagodili času žegnana velikonočnih jedi pri bližnji vaški kapelici.

Kot sta dejali Ivaničevi, vzgojiteljici v vrtcu v Filovcih oziroma Bogojini, si že od leta 2008 prizadevajo, da bi razstava izdelkov, tematsko vezanih na ta krščanski praznik ter prebujajočo se pomlad, tudi v Filovcih dobila konstantno obliko in stalni domičil, čeprav je razstava letos doživela še drugo ponovitev. Ker lanskoletne velikonočne delavnice niso navrgle dovolj materiala za postavitev samostojne razstave, letošnje pa niso bile realizirane, so ubrali drugačno možnost: razstavili so tematske izdelke, ki so jih domačini ustvarili doma in v omenjenih enotah vrtca.

In videti je bilo marsikaj. Ne le velikonočnih pirhov, izdelanih v različnih tehnikah – okraševanje z voskom in barvanje takih jajc ali batik tehniko, razširjena pa je tudi praskanica - pač pa tudi celo vrsto velikonočnih likov, ki so jih izdelali iz papirja, lesa in drugih naravnih materialov. Čudovito in s filigransko natančnostjo so bile izdelane velikonočne voščilnice, vsebinsko smiselne pa so bile postavljene tudi velikonočne dekoracije in izobešena likovna dela najmlajših na to temo.

Da bi bil prenos različnih tehnik s starejših na mlajše rodove čim bolj neposreden in pristen, bodo prihodnje leto vsekakor ponovno organizirali velikonočne delavnice, saj le-te po eni strani sprožajo razvoj ustvarjalnosti in kreativnosti, po drugi pa se vsi udeleženci medsebojno dopolnjujejo in bogatijo.

VELIKA NOČ V TERMAH 3000 – V velikonočno praznovanje so se tudi letos vključili zaposleni družbi Terme 3000 v Moravskih Toplicah, saj so v avli hotela Ajda pripravili domiselno velikonočno razstavo najrazličnejših pisanic, aranžmajev, dekoracij in zelenja. Razstava je bila namenjena gostom in obiskovalcem hotela Ajda in drugih turističnih objektov Terme 3000.

Na veliko soboto so prvič povabili v goste župnika rimskokatoliške župnije Martjanci Srečka Frasa, ki je opravil cerkveni obred blagoslovitve velikonočne razstave in velikonočnih jedi, ki so jih na blagoslov prinesli verniki iz župnije Martjanci, nekateri zaposleni Terme 3000 in gostje na oddihu v zdravilišču. Župnik je zbranim spregovoril o pomenu tega največjega cerkvenega praznika, ki ga kristjani praznujemo že 2000 let, in katerega sestavni del je blagoslov velikonočnih jedi.

Fokovci

ČETRTI VELIKONOČNI POHOD

Čeprav je domače KTD Ceker pohod organiziralo šele četrtič, je vreme ponovno krojilo udeležbo na sicer dobro zastavljenem in izpeljanem pohodu. Po lanskem izjemno lepem in toplom vremenu, ki je v geometrično središče občine in med slikovite griče in dole pritegnilo rekordnih 138 ljubiteljev hoje, je vreme organizatorjem tudi letos zagodlo.

Hladen in deževen velikonočni ponedeljek je privabil okrog 60 pohodnikov pred vaško-gasilski dom, od koder so pohodniki krenili proti severu oziroma v smeri t. i. severne šolske poti, torej po Spodnjem dolu, čez Gospodov breg ali Golgoto vse do Ratkovec (okrepčilo pri Medičarstvu Celec) in Kančevce, čez Osranski in Törökov breg nazaj na izhodiščno točko.

Kljub vsemu je bila načrtovana trasa z ogledom vseh znamenitosti na poti v celoti izpeljana. Za marsikatero zanimivost na okrog 12 kilometrov dolgi poti po samem kraju, skozi gozd, mimo vodnih izvirov, čez potoke in griče, s prijetnim druženjem in slastnim toplim obrokom v dvorani domačega vaško-gasilskega doma na koncu je tudi letos poskrbel Tihomir Kržanko, član društva in predsednik krajevnega odbora Fokovci. Na koncu so nagradili tudi najmlajšega in najstarejšega udeleženca, pravzaprav sta to bili udeleženci: enoletna Katalina Samuel in 72-letna Marija Gabor, obe domačinki.

Terme 3000 Moravske Toplice

SAVA SKLENILA PORAVNAVO Z MANJŠINSKIMI DELNIČARJI

Že nekaj let trajajoči spor, ko je ob lastniškem prevzemu Terme 3000 oziroma z njeno dokapitalizacijo Sava iz Kranja s skromnimi denarnimi odpravninami iz lastništva Terme 3000 izključila manjšinske delničarje (fizične osebe), se je konec lanskega leta sklenil s sodno poravnavo.

Z njo so se Gorenjci zavezali, da bodo v 30 dneh od dneva sklenitve poravnave vsem manjšinskim delničarjem doplačali razliko med že izplačano odpravnino, ki je bila določena na skupščini družbe Naravni park Terme 3000 d.d. dne 19. 11. 2007 v višini 8,29 € za delnico. S to poravnavo je določeno nova denarna odpravnina v višini 9,00 € in bo manjšinskim delničarjem izplačala še po 0,71 € razlike za vsako delnico.

Kot je znano, je Sava Kranj ob izključitvi manjšinskih delničarjev družbe Terme 3000 že izplačala denarno odpravnino v skupni višini 612.456,91 €, z omenjeno poravnavo pa bo 444 manjšinskim delničarjem Terme 3000 izplačala še po 0,71 evra za vsako delnico, kar skupaj znese 51.176,09 evra.

Društvo upokojencev Moravske Toplice DRUŠTVO S PESTRO PALETO AKTIVNOSTI

Da z več kot 730 člani Društvo upokojencev (DU) Moravske Toplice ni zgolj daleč najštevilčnejše društvo v občini, pač pa je tudi med najbolj delovnimi društvi, potrjuje niz aktivnosti v minulem letu. Kot je na nedavnem zboru članov oziroma njihovih poverjenikov povedal predsednik Karel Mekicar, je seznam aktivnosti društva in njegovih komisij zelo dolg in pester. Tako je društvo lani organiziralo vrsto razstav, najpogosteje velikonočnih, pripravilo je družabna srečanja (društveno poletno srečanje, martinovanje, kulturne večere ...), izpeljalo tradicionalno akcijo za člane društva *Moj dom – lepo urejen* in ob občinskem prazniku na svoji stojnici predstavilo domače dobrote.

Zelo aktivne so tudi društvene komisije. Socialna, ki med drugim skrbi tudi za bolne člane in jubilate in jo vodi predsednik društva, je lani obiskala 46 bolnih članov in 32 jubilentov; komisija za izlete, vodi jo Rajko Janjič, je v letu 2009 organizirala troje izletov: na Koroško, v Belo Krajino in na Pohorje. Olga Gutman, ki je lani vodila komisijo za ekologijo, je skrbela za

Štefan Zelko. Pevke – lani so dobile nove obleke za nastope – so opravile okrog 30 nastopov, razen teh pa še 17 nastopov v hotelu Vivat, kar nedvomno pomeni dostojno predstavitev društva v širšem okolju. V društvu deluje še inventurna komisija, ki jo vodi Pavel Horvat, razmišljajo pa o ustanovitvi sekcije za ročna dela.

Program dela v letu 2010 je podoben

lanskim aktivnostim, izdajamo pa njihovo aktivno sodelovanje v nacionalnem projektu *Starejši za starejše*, s čimer naj bi se okrepile vezi med člani društva. Da bi bilo slednje učinkovitejše, bodo skušali v projekt vključiti kar največ krajevnih poverjenikov, saj ti najbolje poznajo razmere v svojih sredinah in

izbor najlepše urejene domačije; komisija za šport, ki jo vodi Ignac Gabor, se zaenkrat usmerja le v aktivnosti na šahovskem področju, kjer so minulo leto opravili 26 srečanj v okviru društva ter se udeležili štirih tekmovanj, ob koncu leta je bila ustanovljena še sekcija za pikado. Že vrsto let v okviru društva deluje ženski pevski zbor Marjetice, ki ga vodi zborovodja

vedo, kdo pomoč najbolj potrebuje. Predlagali so, naj bi se v projekt pomoči starejšim vključevali tudi mlajši oziroma brezposelni.

Ker je dolgoletna tajnica društva Olga Gutman iz Vučje Gomile zaradi preobremenjenosti in drugih nalog podala pisno odpoved, so na njeno mesto soglasno potrdili Ireno Ferencek iz Tešanovec.

Že delovni sestanek napoveduje izjemen obisk 14. SREČANJE KRAJEV SELO, SELA, SELE

Pred 14 leti začeta srečanja krajev v Sloveniji, ki v svojem imenu nosijo ime Selo ali izpeljanko iz njega – po zadnjih podatkih jih je več kot 80 – je preseгло vsa pričakovanja. Ideja o srečevanjih se je gasilec iz Sela v naši občini porodila že leta 1996; bili so tudi prvi organizatorji shoda naslednje leto. Po letu 2003, ko so bili Selančani gostitelji 7. srečanja, bodo 26. junija letos gostili že 14. srečanje. Kot pobudniki srečanj so se namreč dogovorili, da bodo organizatorji srečanj vsakih sedem let.

Priprave na novo srečanje – srečanj se zadnja leta redno udeležuje več kot 30 krajev z okrog 1.500 udeležencev iz vse države, iz zamejstva v Italiji, z avstrijske Koroške in celo iz Hrvaške – so stekle že po 13. srečanju, ki je bilo v kraju Sela pri Dobovi. Širok organizacijski odbor, sestavljen iz vodstva krajevne skupnosti, predstavnikov vseh društev v kraju in drugih občanov, je

doslej postoril že marsikatero pomembno delo, tako da bo junijsko srečanje v Selu na Goričkem morda največičastnejše doslej. Da so vrli selanski organizatorji na pravi poti, potrjuje tudi tradicionalni delovni sestanek, ki so ga gostili 10. aprila: zbralo se je namreč več kot 80 predstavnikov iz 27 vasi z omenjenim imenom. Iz tujine so prišli predstavniki kraja Selce

Evropske zaščite slovenskih proizvodov TUDI PREKMURSKA GIBANICA

Z objavo v Uradnem listu EU se je v začetku marca sklenil postopek registracije *prekmurske gibanice*, najbolj značilne prekmurske slaščice, izdelane na tradicionalni način. Zajamčena tradicionalna posebnost pomeni, da so zaščitene receptura, sestavine in tradicionalni način priprave, proizvodnja pa geografsko ni omejena. Pričakujejo, da bodo kmalu registracijo z zaščitenim geografsko označbo oziroma označbo porekla prejeli tudi *štajersko-prekmursko bučno olje*, *kraški pršut* in *prleška tünka*, vse z zaščitenim geografsko označbo. V Sloveniji je trenutno zaščiteno 38 kmetijskih pridelkov in izdelkov oziroma živil, od tega je 19 certificiranih.

Kot zadovoljno pravita Janez Kodila, predsednik, in Goran Milošević, vodja projektov v Društvu za promocijo in zaščito prekmurskih dobrot, ki je vložilo predlog za evropsko zaščito prekmurske gibanice, se bo s tovrstno zaščito prepoznavnost tudi za prekmursko gibanico povečala, proizvajalci pa na celotnem območju EU za njeno uradno pripravo oziroma uporabo enotnega evropskega znaka za zaščiten izdelek morajo pridobiti certifikat društva. Že v okviru nacionalne zaščite (zajamčena tradicionalna posebnost) je omenjeni certifikat pridobilo 35 proizvajalcev prekmurske gibanice, od tega jih polovica prihaja iz Prekmurja, drugi pa iz drugih delov države.

V Službi za odnose z javnostmi in promocijo na Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP) pojasnjujejo, da registracija proizvoda pri Evropski komisiji pomeni, da je ime proizvoda na celotnem območju EU zaščiteno pred potvorbami, zlorabami, posnemanjem in drugimi praksami, ki potrošnika lahko zavajajo glede resničnega porekla proizvoda.

Evropska zaščita pomeni za certificirane proizvajalce določenega izdelka in nosilca zaščite tudi boljše možnosti za pridobivanje spodbud za promocijo in za zagotavljanje višje kakovosti proizvoda.

pri Rokah iz Furlanije-Juljske krajine v Italiji, ki naj bi bili gostitelji 15. srečanja prihodnje leto.

Številnim gostom so v dvorani vaško-gasilskega doma pripravili prisrčno dobrodošlico z bogatim kulturnim programom domačih pevcev, humoristične dramske skupine, učencev fokovske osemletke in godbe na pihala iz Bakovec.

»Kako sem prišel na svet?«

DVOJČICI MARJANA IN ANEMARIJA NA OBISKU

Narava je posebno področje, v okviru katerega razvijamo otrokove sposobnosti za dejavno vključevanje v fizično in družbeno okolje, ki nas obdaja, ter ustvarjanje zdravega in varnega življenjskega okolja in navad. Poudarek je na pridobivanju izkušenj z živimi bitji, naravnimi pojavi ter veselju v raziskovanju in odkrivanju. Področje postopno razvija naravoslovne pojme, naravoslovno mišljenje, sklepanje, zmožnosti za uvidevanje in reševanje problemov, postavljanje hipotez, klasificiranje, iskanje ter povzemanje bistva in pomena ter oblikovanje konceptov. Ti procesi pri otroku potekajo nezavedno, vendar so hkrati osnova znanstvene metode v naravoslovju.

Otrok odkriva in spozna svoje telo, njegove lastnosti in funkcije delov telesa ter osvaja način ravnanja, ki ohranja dobro počutje. Spozna tudi, da se živa bitja razmnožujejo, da so med potomci razlike, vendar so podobni staršem in med seboj. Otrok spozna, kako otroci nastanejo in se razvijajo v materi, se rodijo in rastejo. In vse to nas je vodilo k novi temi »Kako sem prišel na svet?«, ki smo jo obravnavali v našem vrtcu. Tema nam je ponujala veliko možnosti za pogovor, ogled knjig ter za različne obiske. V knjižnem kotičku smo otrokom ponudili različne knjige, kjer so opazili tudi sliko noseče mamice z dvojčki. Iz tega se je razvil zelo zanimivi pogovor.

Opazile smo, da je tema o dvojčkih pritegnila pozornost naših otrok. Skupaj smo ugotovili, da imamo v vrtcu kar nekaj kombinacij dvojčkov, za nekatere otroci niti vedeli niso. Ob besedi »dvojček« so se otroci takoj spomnili na naši dvojčici Saro in Tjašo. Obe sta si zelo podobni, saj ju še zdaj težko ločimo, pa čeprav obiskujeta vrtec že drugo leto. Otroci so se spomnili tudi, da je dvojček Larisin očka Zlatko, ki ima brata Jožeta. Čeprav sem otroke spodbujala k razmišljanju, da se spomnijo še kakšnih dvojčkov, se niso mogli spomniti. V vrtcu delava še dve delavki, ki sva dvojčici, kar se zgodi le redkokdaj. Kuharica Marjana ima sestro dvojčico, ki ji je ime Anemarija, vzgojiteljica Bernarda pa ima brata dvojčka Stanislava. Torej imamo v našem vrtcu kar štiri pare dvojčkov.

Da pa bi poleg naših dvojčic Sare in Tjaše otroci videli še dve dvojčici, smo na obisk povabili Anemarijo, »mlajšo« sestro naše kuharice, ki se je našemu povabilu z veseljem odzvala. Kot se za dvojčici spodobi, sta prišli v vrtec enako oblečeni. Ko sta vstopili v igralnico, so ju otroci opazovali z velikim zanimanjem. Obe sta se predstavili otrokom. Prijazno sta nam pokazali fotografije, ko sta bili še majhni, in moramo priznati, da smo s prepoznavanjem na fotografijah imeli kar nekaj težav: tako zelo podobni sta si bili, da ju je bilo le težka ločiti. Zdaj je nekoliko drugače.

Čeprav sta prišli v vrtec enako oblečeni, pa ju je »izdala« frizura. Marjana nosi temnejše lase, Anemarija pa svetlejše, zato s prepoznavanjem tokrat ni bilo težav. Z dvojčicama smo preživeli prijetno dopoldne in upam, da je bilo tudi njima lepo z nami. Obiska je bil vsekakor najbolj vesel Tijan, saj sta bili v vrtcu njegova mamica in teta. Čeprav sta si mamica in teta zelo podobni, pa Tijan točno ve, kdo je kdo in do zdaj se še nikoli ni zmotil pri prepoznavanju.

Ob tej priložnosti se Anemariji še enkrat zahvaljujemo za obisk v našem vrtcu. Zahvaljujemo pa se tudi za vse zanimive anekdote, ki sta nam jih povedali iz njunega »skupnega« življenja.

NASTOPALI SMO

Svet Madžarske narodne samoupravne skupnosti Občine Moravske Toplice nas je tudi letos povabil na svečanost v počastitev madžarskega narodnega praznika. Z veseljem smo se odzvali njihovemu povabilu ter se skupaj s koreografinjo Alenko Toplak temeljito pripravili na ta dogodek. Več tednov pred svečanostjo smo skupaj z Alenko sestavili kratek program. Otroci so pridno vadili in se pripravljali na nastop.

Pred nastopom so bili otroci zelo neučakani. Le kdaj bo napočil trenutek, ko bodo lahko stopili na oder in pokazali, kaj vse so se naučili skupaj s teto Alenko? so se spraševali. Ko nas je napovedovalka napovedala, so korajžno stopili na oder in predstavili prisotnim, kaj zmorejo in kar znajo. Za svoj nastop so poželi velik aplavz, zaradi katerega kar niso želeli z odra. Otroci so bili veseli,

da jim je nastop uspel. Veseli pa smo bili tudi koreografinja Alenka, vzgojiteljice in seveda starši, ki so ponosno spremljali nastop svojih otrok.

Ob tej priložnosti se zahvaljujemo predsedniku MNSS Tiboru Vöröšu, ki nas je povabil na svečanost, ter koreografinji Alenki Toplak za vso potrpežljivost z nami.

Zavod Vrtci Občine Moravske Toplice

OTROCI NA ZIMOVANJU NA POHORJU

V mesecu marcu smo pripravili ponudbo za bivanje otrok na Pohorju. Izbrali smo penzion Pohorc, pri katerem smo že večkrat zimovali. Otroci so prinašali prijavnice in spraševali, kaj vse bomo počeli na Pohorju. Bili so pravi junaki, ko smo se pogovarjali o spanju na Pohorju. Za večino je bilo to prvo spanje brez mamic in očkov.

Prijavljenih je bilo toliko otrok, da smo jih razdelili v dve skupini. Prva skupina otrok je odpotovala na zimovanje v nedeljo in tam ostala do srede, druga skupina otrok je ostala od srede do sobote. Sklicali smo sestanek s starši in se pogovorili o vseh dejavnostih, ki smo jih predvideli za bivanje na Pohorju. Starši so bili v skrbeh, kako bodo otroci preživeli brez njihove prisotnosti, a smo vse njihove dileme hitro razrešili.

V vrtcu smo pripravili lopatke, bobe, igračke in druge stvari, ki so potrebne za bivanje v drugačnem okolju. In napočila je nedelja. Sama sem bila nemirna, ali je vse pripravljeno, morda smo kaj pozabili ... Porajalo se mi je še in še vprašanj ... Vzela sem svojo potovalko in odhitela pred vrtec v Bogojino. Prvi otroci in starši so že bili pripravljene na odhod. V tej skupini so bili otroci iz enot Bogojina in Fokovci. Ko je pripeljal avtobus, smo zložili stvari v avtobus, pomahali staršem in veselo odhiteli proti Pohorju. Tako otroci kot mi odrasli smo bili polni pričakovanj. Tu in tam se je zalesketala kakšna solzica v očesu mame in kakšna v otroških očeh. Toda ne za dolgo.

Po vijuganju v hrib, ki se imenuje Pohorje, smo prispeli do penziona Pohorc. Odložili smo prtljago, se oblekli v nepremočljive zimske hlače, bunde in se takoj odpravili na sankališče. Celo uro smo ga

in Mariborske kočice, zvečer pa še pohod s svetilkami. Doživetje, ki buri domišljijo! Različne sence so se spreminjale v živali z velikimi očmi.

Naslednji dan smo se sankali, barvali sneg in imeli zvečer ples v pižamah in z baloni. Vsak dan je bil posebno doživetje. Otroci iz obeh enot so navezali nova poznanstva. Spoznali so, kako je spat brez staršev. Bili so zelo samostojni. Sami so izbirali, s kom bodo spali, katera postelja bo njihova. Toda to jim je nalagalo novo odgovornost, da so poskrbeli za svoje postelje in jih pospravili. Pri zajtrku so imeli veliko izbiro – izbirali so med pašeto, maslom, marmelado, medom, klobasami, čajem, mlekom in kakovom. Tudi kosilo in večerja sta bili vedno okusni in estetsko pripravljene.

V sredo je prva skupina otrok zaključila zimovanje in skupaj s strokovnima delavkama Bojano in Gordano so odpotovali nazaj v Bogojino in Fokovce. Prišli pa so otroci iz enot Martjanci, Moravske Toplice in Prosenjakovci. Z njimi sta bili strokovni delavki Suzana in Sandra. Tako kot prva skupina smo imeli podobne dejavnosti. Toda življenje na Pohorju je bilo drugačno, saj so bili drugi otroci.

Skupaj smo doživljali lepote Pohorja, drugačnega življenja in naredili prve velike korake k samostojnosti. Vsak izmed nas je prispeval svoj delček v mozaik življenja. Izkušnje

in spoznanja bodo še dolgo v otroških glavah in ne bodo nikoli izginila. Starši bodo še dolgo poslušali, kako je bilo na Pohorju.

Velikokrat sem že spremljala otroke na zimovanjih. Vsako je drugačno in vsako posebej ostane v spominu. Zagotovo vem, da sem otrokom ponudila največ, a staršev ob večerih ne more zamenjati nihče. Tako je tudi prav. Zaključek, ko smo odhajali domov, je bil: BILO NAM JE LEPO.

MNENJA VZGOJITELJIC

Zimovanje je vrsta športne aktivnosti, ki smo jo letos organizirali tudi za otroke iz enot zavoda Vrtci Občine Moravske Toplice. Zadolžena sem bila, da bom štiri dni skrbela za otroke iz enote Moravske Toplice, ki so mi bili zaupani s strani staršev. To je pomenilo hranjenje, oblačenje, počitek, vse, kar morajo starši doma narediti za otroke. Prvi trenutki so bili polni strahu, odgovornosti, dilem, vprašanj. V glavi so se mi porajala številna vprašanja, kaj pa če ... kako se bom lotila dela ... na kakšen način bom uspevala otroke ... kakšne navade ima kateri otrok ... Bolj ko sem premišljevala, bolj sem sama sebi dopovedovala, da bo vse v redu, da se bomo imeli lepo, da bomo doživeli veliko novega, se spoznali med seboj ...

Prišla je sreda in odrinili smo novim dogodivščinam naproti. Dnevnik zimovanja sem vsak dan podrobno pisala po elektronski pošti, tako so bili tudi starši otrok ves čas v stiku z dogajanjem na Pohorju. Lahko povem, da sem skupaj z otroki in strokovnima delavkama Marjano in Sandro preživela štiri izjemno zanimive, krasne pa tudi napete, s soncem obsijane dneve. Živeli smo kot prava velika družina. Otroci iz moje skupine so le malo pogrešali starše, saj se je vedno dogajalo kaj zanimivega. Najbolj so se mi vtisnili v spomin večeri, ko je bilo potrebno oditi v posteljo. Pred spanjem sem jim brala pravljice, ki so jih vedno z veseljem poslušali. Nekateri so od utrujenosti zaspali že takoj na začetku. Prav poseben izziv so mi predstavljali otroci, ki so rabili bližino odraslega. Vsak večer sem za hip smuknila k njim, jih prijala za roke, da so lahko umirjeno in prijetno utonili v spanje. Ko so zaspali vsi otroci, sem si oddahnila. Spet sem začutila, kako je biti mama majhnim otrokom. To so trenutki, ki ti ostanejo za vedno. Srečna sem, da sem doživela to izkušnjo in jo delila z otroki. Mogoče se bo kateri izmed otrok, ko bo odrasel, še kdaj spomnil, kako lepo mu je bilo na zimovanju.

Kljub veliki odgovornosti sem bila na koncu srečna in ponosna, da sem lahko to izkušnjo delila z otroki in strokovnima delavkama. Upam, da bom še kdaj odpotovala na kakšno zimovanje ali letovanje, saj mi je bilo lepo, neprecenljivo.

Marjana Kolar, vodja zimovanja

Suzana Benčec

zapolnili z bobi in lopatkami. Pošteno smo že bili lačni, zato se nam je prileglo kosilo, po kosilu pa počitek. Oči so se same zaprle in otroke ponesle v svet sanj. Po počitku smo si ogledali okolico, opazovali drevesa, jih ciljali s snežnimi kepami, preštevali in prisluhni ptičjemu petju.

V snegu so nas zmotile različne sledi, ki smo jih prepoznavali, in iskali njihove lastnike. Pred nami so hodili zajčki, lisice ...

Tako je minil prvi dan. Naslednji dan je sledil dolg pohod do Pajkovega doma

OTROCI NA ZIMOVANJU NA POHORJU

DNEVNIK ZIMOVANJA

PRVI DAN

... Nastanili smo po sobah. En, dva, tri smo iz kovčkov vzeli kombinezone in preostalo zimsko opremo ter se napotili na sankališče. Tam pa so se »naši otroci« spremenili v najhitrejše, najpogumnejše in najbolj korajžne junake. Ni bilo ovir, ne zaprek, ki jih otroci ne bi zmogli. Gor po bregu, dol po ta zadnji – ali v bobu ali na lopatkah in spet gor po bregu, dol po ta zadnji... dokler se niso oglasili trebuščki, ki so nas spomnili, da je čas kosila. Ob prihodu v toplo kočico smo posedli za bogato obloženo mizo, ter jedli, jedli, jedli ...

... V mirnem okolju narave, v pravi zimski idili, vstran od mestnega vrveža, smoga, je bilo čudovito poslušati žvrgolenje ptic. Njihove melodije so nas umirile, nam dale novih moči. In tako smo se počasi odpravili na večerjo. Postregli so nam s carskim pražencem in kompotom. Počasi smo se uredili in odšli k našemu prvemu počitku v koči. Otrokom smo strokovne delavke prebrale pravljico, jih objele ter zaželele lahko noč z lepimi sanjami.

Anekdota

Pri večerji, postreženi s carskim pražencem in kompotom, v katerem so bila jabolka in borovnice, se M. opogumi in prosi, če mu iz kompota poberemo poper, ker njegova babi ne kuha popra v kompotu. (op.: poper – borovnice)

MNENJA VZGOJITELJIC

Bilo nam je lepo, pa še res je, prav zares nam je bilo lepo. Otroci so svoje vtise prinesli s seboj, šele sedaj so se začeli pogovarjati in se spominjati lepih trenutkov, ki smo jih skupaj preživeli na zimovanju. Radi pripovedujejo o svojih doživetjih. Svoje »zgodbice« z veseljem pripovedujejo svojim prijateljem. Ob pogovoru z njimi se tudi sama rada spomnim na vse prijetne dogodke in aktivnosti, ki so nam vsem prinesle nova spoznanja in še večje veselje do dela z otroki.

Gordana Počič

Ko sem izvedela, da bom tudi jaz spremljala otroke na zimovanju, so me obdajali različni občutki, čeprav nisem točno vedela, kaj me čaka.

Seveda je kaj kmalu zatem napočil dan, ko smo se »pakirali« stran od doma. Med vožnjo z avtobusom na Pohorje smo se pogovarjali in lahko smo samo ugibali, kako bomo preživeli te štiri dni skupaj, brez staršev.

Moram priznati, da smo jih preživeli lepo, bilo je zanimivo in za vse nas je bila to neka nova izkušnja, ki je, upam, ne bomo nikoli pozabili.

Sandra Časar

DRUGI DAN

Prvi jutranji sončni žarki so počasi pokukali v sobe, se narahlo dotaknili otrok, jih požgečkali ter jih počasi zbudili. Izza blazin so začele mežikati otroške oči, najprej počasi, tiho, nato so oči zajele pogled po sobi, zagledale prijatelje, se nasmehnile ter zaželele dobro jutro. Po sobah se je na začetku slišalo le šepetanje, tiho govorjenje otrok o že doživetem, minulemu dnevu ter pričakovanju, kaj se bo dogajalo tekom dneva.

... Naslednja aktivnost oz. dejavnost, ki smo pripravili otrokom, je bilo ustvarjanje s tempera barvami na snegu. Vsi otroci so ustvarili svoje stvaritve na svoj del bele površine – snega. Nastale izdelke so opazovali, jih komentirali, se pogovarjali o njih, jih občudovali. Prišli smo do spoznanja, da je vsak, prav vsak izdelek

svojci, je T. iz vrta Fokovci izstrelil kot iz topa: »Moja babica ravno zdaj zapira kokoške v kokošnjak.«

TRETJI DAN

Na Mariborskem Pohorju, na Belviju smo si ogledali gondolo, jo opazovali, kako deluje. Od blizu smo si ogledali ratrak, ogromno stvar z gosenicami, ki tepta sneg. Otroci so opazili bagerje z dvema žlicama, poleg njih so bile tudi motorne sani različnih dimenzij, barv, velikosti, modelov. Po ogledu okolice okrog sebe, pogovora, odgovorov na nič koliko vprašanj, spoznanj, predvsem pa natančnega opazovanja smo prišli do vrha sankališča. Vsi, prav vsak otrok, se je na svoji lopatki spustil po celotni progi. Od veselja so kar vriskali in cvilili. Le kam je izginil strah pred strmino in hitrostjo?

Anekdota

Otroci nemo gledajo delovanje gondole. Opazujejo, si ogledujejo kabine, debele žice, železno konstrukcijo ... Po čustvenem molku pa A. vpraša: »Kam se pa peljejo vse te hiške? Pridejo še kdaj nazaj? Ne bodo padle na tla, če je pa mala žica?«

Zjutraj smo si kar dvakrat pomeli oči, saj nas je gospodarjev hišni pes spraval v situacijo, da smo kar onemeli. Bil je pisan. Glavo je imel modro, rep zelen, tace in telo rdeče. Pa ne mislite si, da na Pohorju živijo pisani psi. Kuža se je valjal v naših umetninah prejšnjega dne – ko smo barvali sneg z tempera barvami.

ČETRTI DAN

... Pot na avtobusu je minila hitro, utrujeni otroci so počivali, nekateri so se pogovarjali. Marsikdo je z mislimi že bil v objemu staršev, saj so bili otroci prvič na taki »zrelostni« preizkušnji. Bili so JUNAKI, napisano z velikimi črkami. Pred vrtcem so nas že pričakovali starši, bratci, sestriče, stari starši ...

Bojana Benkovič

Sadjarsko društvo Pomurja

VIDNE SLEDI DELOVANJA DVEH DESETLETIJ

Sadjarsko društvo (SD) Pomurja je bilo ustanovljeno pred 20 leti z namenom v prvi vrsti povezati ljubiteljske sadjarje ter jih ustrezno strokovno usposobiti za nego in zaščito sadnega drevja ter za izdelovanje različnih izdelkov in pripravkov iz sadja. Kljub številnim podobnim društvom, ki so zatem vzniknili v lokalnem okolju, je to društvo regijskega značaja z 201 članom tudi najštevilnejše.

Kot ugotavlja Vlado Smodiš iz Otovc, zdajšnji predsednik društva in eden od pobudnikov za ustanovitev društva (takrat je bil svetovalec za sadjarstvo v nekdanji Kmetijski zadrugi Panonka), so v skoraj dveh desetletjih v okviru društva pripravili niz strokovnih izobraževanj, tečajev, praktičnih prikazov, družabnih srečanj, strokovnih ekskurzij. Upa si trditi, da imajo člani društva, člani podobnih krajevnih društev pa tudi nečlani, zavidljiv nivo praktičnega in strokovnega znanja s področja sadjarstva in

Vlado Smodiš, predsednik SD Pomurja: »Na dosedanjih prikazih zimske rezi smo našli med 3.000 in 3.500 udeležencev, z več kot 2.000 vzorci pa so zaznamovana desetletja in pol trajajoča ocenjevanja žganih pijač, likerjev in sadnih vin.«

s premišljenimi in strokovnimi odločitvami veliko prispevajo k ohranjanju naravnega okolja in ekosistema. Več sto sadjarjev in drugih pa si je v tem času pridobilo tudi strokovna znanja v okviru tečajev kuhanja marmelad, izdelovanja sokov in kisov kakor tudi nacionalne poklicne kvalifikacije za žganjekuho.

TRADICIONALNE PRIREDITVE

Vlado Smodiš, ki vodi društvo praktično že 14 let, s prekinitivjo šestih let, ko je bil predsednik Ivan Marič iz Kuzme, pravi, da so njihove številne prireditve postale tradicionalne in se ponavljajo iz leta v leto ob enakem datumu.

Leto začenjajo z društvenim ocenjevanjem domačih žganih pijač, likerjev in sadnih vin v začetku februarja. Letos so v okviru sedaj že mednarodnega ocenjevanja in pod vodstvom mednaro-

dne strokovne komisije ocenjevali tudi medice, medene likerje in zeliščne pripravke. Rezultate ocenjevanja so razglasili na občnem zboru v Puconcih. Februarja je bil v sadovnjakih Sadjarstva Smodiš v Otovcih vsako leto najbolj množično obiskani prikaz zimske rezi sadnega drevja za pečkarje, kjer se je bilo mogoče prijaviti tudi na tečaj rezača sadnega drevja.

SADNI VRT STARIH SORT

Strokovnemu predavanju na temo zaščite sadnega drevja in uporabe herbicidov v začetku marca je sledil tečaj cepljenja. Edinstvena, letos že 16. razstava starih odpornih sort jabolk in hrušk bo 8. oktobra pri Smodiševih v Otovcih. V tem kraju pa že od sredine 90. let deluje tudi društveni Sadni vrt starih sort, zasajen z več sto starimi sortami jablan, v zadnjem času pa tudi hrušk. Sadni vrt so pred tremi leti člani društva temeljito obnovili in je zanimiva turistična točka, za širšo okolico pa služi tudi kot genska banka ali matičnjak za ohranitev starih sort.

Prav tam v drugi polovici maja – letos bo to 22. maja – poteka tradicionalni sadjarski piknik s prikazom zelenih opravil, opazovanjem boleznin in škodljivcev na sadnem drevju. Vsako jesen plovce jabolk in hrušk razdelijo med osnovni šoli Puconci in Gornji Petrovci ter domova za starejše v Lendavi in Rakičanu.

ODLIČNA VPETOST V OKOLJE

Spomladi in konec poletja potekata dve strokovni ekskurziji, dnevna običajno na sadjarska območja v tujino, enodnevna pa po Sloveniji.

Društvo odlično sodeluje s številnimi javnimi zavodi, s Krajskim parkom Goričko in podobnim na Kozjanskem, bili so partnerji v projektu Goriškega društva za lepše vütro pri ohranitvi visokodebelnih travniških sadovnjakov za gnezdenje ptic, Smodiš pa ne pozabi omeniti niti dobrega sodelovanja z Biotehniško šolo Rakičan, z osnovnimi šolami in podobnimi društvi, od lokalnih skupnosti pa ima za njihovo delovanje in projekte največ razumevanja matična Občina Puconci, kjer je tudi sedež društva.

15. ocenjevanje žganja, likerjev in sadnih vin

NAJVIŠJA PRIZNANJA TUDI ZA NAŠE SADJARJE

Ena od prvih odmevnih prireditev Sadjarskega društva Pomurja v letu, ko bodo njegovi člani jeseni počastili 20. obletnico ustanovitve, je bilo jubilejno, 15. ocenjevanje žganih pijač, sadnih vin in likerjev. Na turistični kmetiji Smodiš v Otovcih je šestčlanska komisija, ki ji je tudi letos predsedoval priznani tehnolog s področja žganjekuhe Esad Šabanovič, ocenila 82 vzorcev žganja, 71 vzorcev likerjev iz 6 vzorcev sadnih vin, skupaj torej 159 vzorcev, kar je drugo največje število ocenjenih vzorcev. Glavnina vzorcev je bilo seveda od domačih sadjarjev, med katerimi vidno vlogo vse od začetka ima blizu 20 članov (od skupaj okrog 2010) tudi iz naše občine. Na ocenitev pa so jih poslali tudi iz Avstrije, Madžarske, Hrvaške in Srbije.

74 zlatih priznanj za doseženih 18 in več točk v 20-točkovnem sistemu, potrjuje, da je bila kakovost tudi letos na visokem nivoju, ne pa rekordna. Največ je k temu prispevalo vreme: preobilne padavine v času zorenja, pa tudi toča, ki je poškodovala veliko surovin, iz katerih je mogoče pridobiti žganje.

Šabanovič ugotavlja, da se je kakovost vzorcev v desetletju in pol ocenjevanja močno izboljšala, pri čemer je največ zaslug pripisal aktivnostim sadjarskega društva, ki ob številnih tečajih in predavanjih pripravlja tudi tečaje za žganjekuho. Med priporočili, ki bi jih kazalo upoštevati na ocenjevanjih v prihodnjih letih, Šabanovič posebej opozarja na uležanost žganja. Na ocenjevanju so namreč tudi letos prevladovali novi ali sveži vzorci, svoj polni okus in aromo pa razvije šele leto dni uležano žganje. Iz leta v leto so bolj priljubljeni sadni likerji, ki imajo manj alkohola in so zato bolj pitni.

Kot že rečeno, so najvišja priznanja osvojili tudi sadjarji iz naše občine. Ponovno jih je največ prejel Karel Černjavič iz Moravskih Toplic, ki je osvojil zlata priznanja za borovničevce, smrekov in orehov liker, srebrno priznanje za smrekovo žganje ter bronasto za češnjev liker. Štefan Felbar iz Bogojine je dobitnik dveh zlatih priznanj, in sicer za jabolčno in mešano žganje; Štefanu Pankerju iz Noršinec je pripadlo zlato priznanje za borovničev in srebrno za višnjev liker, Janezu Zdravcu iz Ivanec zlato za mešano žganje, Bernardu Padovniku iz Bogojine zlato za orehovec, Rudiju Novaku iz Moravskih Toplic srebrno za hruškovo žganje, Viljemu Koltaju iz Prosenjakovec srebrno za orehovec in skoršovo žganje, Silviji Šanca iz Središča srebrno za orehovec, enako priznanje je prejel Jože Horvat iz Fokovec za skoršovo žganje.

Filovci

VINOGRADNIŠKO-VINARSKI KVIZ

Tradicija dveh odmevnih prireditev ob prazniku sv. Treh kraljev, vinogradniško-vinarskega kviza in pohoda, se v organizaciji Vinogradniško-sadjarkega društva (VSD) Filovci nadaljuje že šesto leto ter sedaj že kar nekaj let na najlepši način zaznamuje prve dni novega leta. Na kvizu znanja, katerega vsebinske teme so se tudi letos nanašale na vinogradništvo, vinarstvo in kulturo pitja vina, se je merilo sedem ekip s po tremi člani oziroma članicami iz prav toliko prekmurskih vinogradniških društev.

Člani ekip iz leta v leto potrjujejo, da je nivo znanja vinogradnikov vse višji, samo to pa je potem tudi zagotovilo za kakovostno pridelano zlahtne kapljice. Ernest Novak, specialist za vinogradništvo na murskosoboškem zavodu KGZS – s sodelavko Mariko Feher sta tudi nosilca strokovnega dela kviza –, je bil z udeležbo in pokazanim znanjem tudi letos zadovoljen, nad ponovno uspešno prireditvijo pa je navdušen tudi Alojz Berden, predsednik domačega društva organizatorja. Njemu in številnim domačinom je bilo gotovo pri srcu tudi dejstvo, da je njihova ekipa, ki so jo tudi letos sestavljali Manica in Srečko Barbarič ter Alojz Vogrinčič, ponovila uspeh zadnjih dveh let in osvojila 1. mesto. S tem si je prehodni pokal priborila v trajno last. O premočni zmagi domače ekipe priča tudi podatek, da so pravilno odgovorili na vseh 13 zastavljenih vprašanj.

Prizor, ki se ponavlja iz leta v leto – domača ekipa v sestavi Manica in Srečko Barbarič ter Alojz Vogrinčič je že v tretje prepričljivo zmagala na vinogradniško-vinarskem kvizu v Filovcih in si trajno prilastila pokal. Na fotografiji: zmagovalna ekipa v družbi z organizatorji kviza in občinskim vodstvom.

Doris Gal, Štefan Škrilec in Ivan Paušič so se kot člani ekipe Društva vinogradnikov Čentiba uvrstili na drugo, Štefan Holman, Anton Puhan in Boštjan Slepč iz DV Strehovci pa na tretje mesto. Sledijo VSD Hotiza, DV Goričko in DV Kobilje na četrtem ter VSD Lendava na sedmem mestu.

Ob podelitvi pokalov najboljšim je Franc Cipot, župan Občine Moravske Toplice, izrazil zadovoljstvo nad domiselnicami in koristnimi prireditvama, saj telovadbi možganov že naslednji dan sledi še telovadba telesa. Čeprav se kviza niso udeležile vsa v Prekmurju delujoča vinogradniška društva, je župan prepričan, da je središčna lokacija dobro izhodišče, da se kviza z leti udeleži še več ekip in da bo morda nekoč dvorana vaško-gasilskega doma v Filovcih pretesna za številne ekipe, njihove navijače in gledalce.

Naslednji dan je v pravi zimski idili sledil še 6. pohod Treh kraljev na relaciji vaško-gasilski dom-Trnavski breg-Filovski breg (s postojanko pri Ignacu Gaborju)-Gaj in nazaj na izhodiščno točko. Blizu sto bližnjih in daljnih ljubiteljev hoje je na dobrih osem kilometrov dolgi poti ob razmočeni trasi motil še dež, vendar so uspešno opravili pohod. Toplo okrepičilo z živo glasbo je udeležencem hitro povrnilo izgubljeno moč.

Tekmovanje v rezi vinske trte na Suhem Vrhu

MED ZMAGOVALCI TUDI BOŠTJAN IN RUDI NOVAK

Koordinacija 13 prekmurskih vinogradniških društev je v vinogradu vinotoča Mirana in Marije Erniša na Suhem Vrhu - lastnika sta se izkazala tudi kot odlična gostitelja - že 5. po vrsti pripravila edinstveno tekmovanje v rezi vinske trte za prekmurskega prvaka. Svoje znanje in hitrost v rezi je kljub zelo množičnemu obisku preizkusilo le osem tekmovalcev, članov vinogradniških društev.

Na tekmovanju je vsak rezač v z žrebom izbral svojo vrsto s 25 trsi, ki jih je moral glede na bujnost in obstoječo vzgojno obliko obrezati v najkrajšem času, ocenjevala pa se je tudi kakovost ali čistost rezi. Zbrati je bilo mogoče 125 točk oziroma največ pet točk za vsak trs.

Največ znanja in spretnosti je tokrat pokazal Anton Nemeč (DV Goričko), ki je zbral 123,5 točke. Na drugo mesto se je uvrstil Slavko Gjerkeš (VSD Turnišče, 123,0 točke), na tretje pa Boštjan Novak iz Moravskih Toplic (nekdanjih Zgornjih Moravec). Odlično se je odrezal tudi njegov oče, Rudi, oba sta člana DV Goričko, saj je s 121,0 točkami osvojil peto mesto. Na predhodnem društvenem tekmovanju DV Goričko v Dolnjih Slavečih sta bila med sedmimi rezači najboljša prav Rudi in Boštjan Novak. Prekmurski prvak Anton Nemeč je bil na izbirnem tekmovanju šele tretji.

Ernest Novak, strokovni ocenjevalec na tekmovanju in pobudnik tega tekmovanja ter vse od ustanovitve DV Goričko, torej že polnih 25 let tudi njen prvi in edini predsednik, ocenjuje, da je strokovna raven rezačev iz leta v leto boljša. Čeprav je ljubiteljskih vinogradnikov samo na levem bregu Mure več kot tisoč, število udeležencev tekmovanja rezačev od začetka ostaja enako. Novaka število tekmovalcev ne skrbi. Bolj je zadovoljen, da je kakovost vin goriških, lendavskih in kobiljsko-dobrovniško-strehovskih gorici iz leta v leto boljša in na ocenjevanjih že presega raven vrhunskih vin.

Filovske gorice

STROKOVNI PRIKAZ REZI

Med številnimi dogodki v drugi polovici koledarske zime člani vinogradniških društev pripravljajo tudi strokovni prikazi zimске rezi vinske trte. Ker toča, ki je lanskega junija divjala tudi v naših krajih, ni poškodovala samo pridelka, pač pa tudi rodni les, se letošnja rez precej razlikuje od tiste v prejšnjih letih.

Na to je specialist za vinogradništvo KGZ Murska Sobota Ernest Novak opozoril tudi na strokovnem prikazu rezi v Filovskih goricih, ki so ga pripravili za člane dveh domačih in številnih oko-

liških vinogradniških društev ter drugih vinogradnikov. Nosilca prikaza rezi z udeležbo blizu sto vinogradnikov sta bila Alojz Berden in Avgust Farkaš, predsednika društev Filovci in Beltinci. S prikazom rezi so v Filovskih goricih so beltinski vinogradniki začeli pred leti in tudi letos so bili koordinirani. Prikaz rezi je bil na blaževu, na dan, ki v teh krajih naznanja tudi uradni začetek rezi.

PGD Martjanci

V PRIČAKOVANJU 120-LETNICE

Kar nekaj razlogov je bilo, da smo med številnimi občnimi zbori gasilcev izbrali tistega v Martjancih, saj velja društvo za najstarejše v naši gasilski zvezi. Lansko leto je začela zelo uspešno delovati ženska članska desetina, ki se je pridružila članski in pionirski. V društvu, ki ga uspešno vodi Franc Andrejč, poveljnik pa je Bojan Horvat, so z izvolitvijo širokega pripravljalnega odbora za izvedbo svečanosti ob 120. obletnici ustanovitve, ki bo prihodnje leto, že nakazali, čemu bodo letošnje in prihodnje leto namenili največ pozornosti.

Predsednik in poveljnik sta v svojih poročilih ugotavljala, da so lani delali po začrtanih smernicah, tako so tudi zastavljeni program skoraj v celoti izpolnili. K sreči v društvu niso beležili nobene intervencije, tako da so se v miru opremljali, usposabljali in vadili za sektorsko, občinsko in celo regijsko tekmovanje. Prav vse desetine društva so se namreč po uspešnem nastopu na sektorskem tekmovanju v Krncih in na občinskem v Selu (člani so bili obakrat 2., članice in pionirji pa 1.) udeležili tudi regijskega tekmovanja na Cankovi oziroma v Ljutomeru. Kakovost in izurjenost članskih tekmovalnih enot v podaljšani mokri vaji potrjujejo doseženi 4. mesti, pionirji pa so bili 6. Mladi, katerim posvečajo veliko skrb, so se udeležili tudi občinskega tabora Mladi gasilec, veterani pa tradicionalnega letnega srečanja na nivoju zveze.

V razpravi je Vesna Andrejč opozorila na ponovno formiranje ženske enote; članice z različnimi zadolžitvami dobivajo v društvu novo vlogo. Nenazadnje jim je občini zbor zaupal pripravo in izvedbo izleta, ki naj bi ga predvsem za mlade organizirali v drugi polovici maja. Ker se praznovanje visokega jubileja društva nezadržno približuje, je Andrejčeva izrazila željo vseh žena in deklet v društvu po svečanih oblekah, rade pa bi se kadrovske še okrepile. S pomočjo sredstev sponzorjev – računajo pa tudi na pomoč občine, naj bi jih dobile že letos. Njihovo namero je soglasno podprl občni zbor, Franc Kodila, občinski svetnik iz njihovega kraja, jim je obljubil, da bo želja gasilk uresničena. Jože Lipaj, dolgoletni predsednik PGD Martjanci, sedaj sektorski poveljnik in podpredsednik GZ Moravske Toplice, pa je potrkal na vest tistih, ki so si sprva močno prizadevali za formiranje ženske enote, v trenutkih, ko bi jim bilo potrebno pomagati, jih uvajati in uriti v vaji, pa so zatajili. Če smo jih zbrali in sestavili v enoto, je potrebno sedaj z njimi tudi delati, je bil kritičen.

Štefan Kuhar, predsednik GZ Moravske Toplice, ki je s svojim obiskom počastil martjanske gasilce na letnem zboru, je ob niza-nju nekaterih usmeritev GZS do leta 2014, ko naj bi vsa društva izpolnila kriterije kadrovske zasedenosti, med drugim spomnil na kronično podhranjenost gasilskih društev v naši občini. Ponovil je, da je že vse od uveljavitve nove kategorizacije na nivoju občine konec leta 2008 gasilska zveza oziroma občina unikum v slovenskem merilu, saj kategorizacija društev v razred I A po pravilih

Natečaj Naravne in druge nesreče – živali in nesreče OSNOVNA ŠOLA BOGOJINA JE NAJAKTIVNEJŠA ŠOLA

Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje (URSZR), Izpostava Murska Sobota, je v okviru nacionalnega natečaja za najboljša likovna in literarna dela na temo *Naravne in druge nesreče – živali in nesreče* tudi letos pripravila regijski natečaj, že trinajsti po vrsti. Osrednja regijska prireditev z razglasitvijo rezultatov je bila v telovadnici OŠ Bogojina. Priložnostni kulturni program so pripravili učenci tamkajšnje šole.

Na natečaju je sodelovalo 264 avtorjev iz 24 osnovnih šol iz 17 vrtcev iz Pomurja z 277 izdelki, kar je več kot lani. Prevladovala so likovna dela, 53 je bilo literarnih. Tudi letos pa so se akciji priključile – seveda zunaj konkurence – nekatere šole iz sosednjih držav Hrvaške in Madžarske.

Pohvalno je, da so v posameznih starostnih skupinah z velikim uspehom tudi letos sodelovali učenci osnovnih šol iz naše občine, za najaktivnejšo šolo na področju izvajanja programa informiranja, izobraževanja in usposabljanja predšolske in osnovnošolske mladine za osebno in vzajemno zaščito v šolskem letu 2009/2010 je bila izbrana OŠ Bogojina. Šola je prejela 30 odsevnih brezrokavnikov in pet košarkarskih žog.

Med nagrajenimi deli so bili tudi prispevki učencev iz naše občine: med učenci 2. triade osnovnih šol so v konkurenci literarnih del Laura Kološa (OŠ Fokovci, mentorica Suzana Panker) in Nataša Feher ter Sara Tratnjek (obe OŠ Bogojina, mentorici Marjetka Erdelji in Melita Piberčnik) osvojile prva tri mesta; v 3. triadi sta Anja Tratnjek (OŠ Bogojina, mentorica Marjetka Erdelji) in Anja Oleksy (OŠ Fokovci, mentorica Suzana Panker) zasedli 3. oziroma 4. mesto.

Učenci z nagrajenimi deli bodo sodelovali na zaključku vse-slovenskega natečaja 12. maja v Učnem centru za usposabljanje in reševanje na Igu pri Ljubljani, Izpostava URSZR Murska Sobota pa je izdala poseben bilten z reprodukcijami vseh nagrajenih likovnih in literarnih del.

službe GZS ne obstaja. Zato društva po kategorizaciji, ki jo je izvedel župan z občinsko upravo, že dobro leto dni po uredbi niso vpisana v program Vulkan. Problem je GZS odstopila obrambnemu ministrstvu, vendar se do danes ni nič zgodilo. Tako kot predsednik in poveljnik društva je tudi on ugotavljal, da se je z 31. decembrom 2009 iztekla veljavnost pogodbe o opravljanju javne gasilske službe med županom, ki je odgovoren za požarno varnost, in društvu oziroma občinsko gasilsko zvezo kot izvajalci.

Tudi Vladimir Ūlen, eden od dveh gasilcev veteranov, ki sta se udeležila zelo množičnega občnega zbora, opaža, da so zahteve države do gasilcev prostovoljcev vse večje, enako tudi njena pričakovanja, v zameno za to pa jim nihče ne nudi primerne materialne podpore.

V okviru priprav na proslavo obletnice, ki bo predvidoma v začetku avgusta 2011, bodo uredili društveno muzejsko sobo, obnovili več kot 130 let staro štirikolno ročno brizgalno in uredili stekleno vitrino za njeno trajno postavitev.

Vrtec v Vivatu IGRICA STARŠEV ZA OTROKE

Tudi letošnja igrlica, ki so jo ob pomoči vzgojiteljic Marjane Kolar in Bojane Benkovič za vse otroke iz enot zavoda Vrtci Občine Moravske Toplice naštu-dirali in zaigrali starši, samo potrjuje odlično sodelovanje staršev s tem javnim zavodom, po drugi strani pa pomeni še en prispevek iz niza različnih oblik popestritve otrokovega popoldneva.

V hotelu Vivat so v igrlici *Šivilja in škarjice* nastopili starši otrok iz bogojinske enote vrtca. Takšna oblika aktivnega sodelovanja staršev pri vizualnem načinu podajanja pravljичnih zgodb je v vrtcu že ustaljena praksa. Starši iz različnih enot jo vselej naštu-dirajo ob koncu zime in jo zaigrajo zgodaj spomladi. Igrlici vselej sledijo še ustvarjalne delavnice, na katerih mladi ob pomoči staršev ali starih staršev na to temo izdelujejo pravljичne like.

Pomurski veterani vojne za Slovenijo ZBOR VETERANOV

Območno združenje veteranov vojne za Slovenijo Murska Sobota je marca v motelu Čarda v Nemčavcih organiziralo redni zbor veteranov, ki prihajajo iz območja Zveze vojnih veteranov za Slovenijo Murska Sobota.

Po izvolitvi organov zbora so predstavili načrt dela za leto 2010, utemljili statusne spremembe ter podelili števila priznanja. Zbor je bil tudi odlična priložnost, da se borci za Slovenijo ponovno zberejo in v prijetnem vzdušju obudijo spomine na osamosvojitveno vojno leta 1991. Na zboru so pregledali aktivnosti in prireditve zveze v tem letu: maja, ob dnevu veteranov, bo območno združenje Murska Sobota organiziralo dobrodelno krvodajalsko akcijo, zato pozivajo vse simpatizerje, da se akcije udeležijo. 15. maja bo v grajski dvorani v Murški Soboti proslava v počastitev dneva Zveze veteranov vojne za Slovenijo. (Miša Cipot)

Ftič Mlajtinci TEKMOVANJE MODELARJEV

Modelarski klub Ftič Mlajtinci, v zadnjih letih eno najbolj aktivnih društev, je skupaj z Občinsko športno zvezo Moravske Toplice konec marca pripravil svoje prvo modelarsko tekmovanje.

Na poljih Panvite v Tešanovcih, kjer je lani potekalo svetovno prvenstvo v oranju, je v kategoriji F3J – radijsko vodeni jadralni modeli potekalo tekmovanje za slovenski pokal. Med 24 tekmovalci iz Slovenije in Hrvaške sta odlično nastopila tudi tekmovalca domačega kluba. Nino Jerebic je na svoji prvi tovrstni tekmi v konkurenci mladincev zasedel odlično 2. mesto, v absolutni kategoriji pa je bil 10. Manj od pričakovanega je dosegel Metod Meolic, ki je bil med mladinci 5., v absolutni kategoriji pa 18. Zmagal je Primož Rižner iz

LC Maribor pred Sašo Pečinarjem iz Križevec (Hrvaške) in Tinetom Glavičem (KAS Slovenj Gradec). V mladinski kategoriji je zmagal Tine Glavič (KAS Slovenj Gradec) pred Ninom Jerebicem (MK Ftič Mlajtinci), tretji pa je bil Jure Marc (MD Ventus).

Tešanovci

TEKMOVANJE V PIKADU

V krog tistih športov, ki si vse bolj utirajo pot zanimanja javnosti, so pa zelo priljubljeni zlasti v zimskem času, je tudi pikado. Nekoč je to bila le družabna igra, danes pa se tekmovanja pripravljajo vse do evropskega in svetovnega nivoja. V začetku leta je bilo v Tešanovcih tekmovanje po standardih evropske pikado zveze oziroma tretje iz ciklusa desetih turnirjev, ki pod okriljem Pikado zveze Slovenije potekajo za izbor 6-članske slovenske reprezentance za evropsko prvenstvo, ki bo junija v Švici.

Tekmovanja na sedmih pikado avtomatih v dvorani vaško-gasilskega doma se je po podatkih Simona Bogdana iz kluba Al Capone Murska Sobota – pri pripravi in izvedbi prve tovrstne prireditve so pomagali tudi člani pikado kluba Panters iz Moravskih Toplic – udeležilo 58 tekmovalcev in 25 tekmovalk iz celotne Slovenije.

Še pomembnejši podatek pa je, da je v okviru kluba Panters iz naše občine na turnirju sodelovalo kar osem igralcev, v klubu pa jih igra še več. Tudi v Tešanovcih je bil med njimi najvišje uvrščen njihov najboljši igralec Štefan Casar iz Tešanovec, ki si je delil visoko 7. mesto, tekmovali pa so še Primož Cipot, Robert Casar, oba iz Tešanovec, Simon Bruner, Siniša Kodila in Branko Gomboc, vsi iz Moravskih Toplic, Srečko Sukič iz Vučje Gomile in Robi Nagy iz Fokovec.

Z lanskim uspehom, 7. mestom (med 128 ekipami) na evropskem in svetovnem

Nogometni turnir za mlade

ZMAGALI MLAJTINCI

Da je nogomet najpomembnejša postranska stvar na svetu, vedo tudi najmlajši, ki se med vsemi športi najbolj navdušujejo prav za brcanje okroglega usnja. Zato ni čudno, da med številnimi športi, namenjenimi najmlajšim, v okviru Občinske športne zveze (OŠZ) Moravske Toplice zaradi njegove razširjenosti posebno mesto zavzema prav nogomet.

V okviru koordinacije OŠZ namreč poteka tudi liga mladih, ki jo vodi Robert Matis, vsako leto pa zanje poteka tudi zimski nogometni turnir v dvorani. Na občinskem turnirju za mlade (U 14) je sredi februarja v telovadnici OŠ Bogojina sodelovalo šest ekip, ki so se najprej pomerile v dveh skupinah. V prvi so bili Motvarjevci, Ivanci in Sebeborci, v drugi pa Mlajtinci, Filovci in Rotunda Selo-Fokovci. V polfinale so se uvrstili Motvarjevci, Filovci, Mlajtinci in Ivanci. V tekmi za 5. mesto je bila Rotunda boljša od Sebeborca, Filovci so bili za 3. mesto boljši od Ivanec, za 1. mesto pa so Mlajtinci odpravili Motvarjeve s kar 7:1.

Kot je sporočil Matis, je bila v odmoru na turnirju odigrana tudi tekma za mlajšo kategorijo (U-10), kjer je z 1:0 ekipa »zgornjih« (Motvarjevci, Rotunda in Sebeborci) premagala ekipo »spodnjih« (Mlajtinci, Filovci in Ivanci).

prvenstvu v Zadru na Hrvaškem, so se Pantersi neposredno uvrstili tudi na ekipno evropsko prvenstvo, ki bo potekalo hkrati s posamičnim v Švici.

SPREMENITI ČRNO V ZELENO

Za privlačno podobo Občine Moravske Toplice SPOMLADANSKA OČIŠČEVALNA AKCIJA

Tradicionalna občinska spomladanska očiščevalna akcija, ki je v koordinaciji TIC Moravske Toplice 20. marca 2010 potekala v krajih občine, je že po tradiciji naletela na veliko odzivnost v vseh sredinah. Vanjo so se namreč vključile krajevne skupnosti oziroma vaški odbori ter člani delujočih društev: gasilskih, športnih, lovskih, kulturno-turističnih ... kakor tudi učenci osnovnih šol.

Čeprav je okolje naše občine v primerjavi z začetki pred desetletjem in več postalo veliko čistejše in s tem tudi privlačnejše za občane in obiskovalce naše občine, je bilo kljub temu potrebno pospraviti marsikatero pločevinko ali plastenko, ki se je znašla v obcestnih jarkih, dogaja pa se tudi, da se tam znajdejo tudi večje ali manjše vreče s smetmi.

Udeleženci akcije v Selu ...

Tovorna vozila Javnega komunalnega podjetja Čista narava, ki so tudi letos odvažala v posebnih vrečah zbrane smeti na regijsko odlagalništvo za smeti, niso bila tako polna kakor prejšnja leta. Zaradi organiziranega rednega zbiranja odpadkov po gospodinjstvih, pa tudi enkrat na leto kosovnih, so veliki odpadki v naši

... in Ivanjševcih.

občini prej izjema kot pravilo. Če je iz leta v leto manj smeti, pa je za ureditev zelenic in okolice javnih objektov potrebno poskrbeti vsako pomlad, ko na številnih mestih zacvetijo rože ali ozeleni negovana trata.

Ta mesec, v soboto, 17. aprila, se bomo v okviru vseslovenske akcije *Očistimo Slovenijo v enem dnevu* zbrali na kreativni družabni prireditvi, ki jo v Oazi zdravja v Tešanovcih pripravlja TIC Moravske Toplice. Tedaj bomo v okviru občinskega projekta *Spremeniti črno v zeleno*, podprtih z donacijo Norveške, očistili tudi nekatera divja odlagalništva v občini ter se srečali na družabni prireditvi pri Oazi zdravja v Tešanovcih.

Geza Grabar

OČIŠČEVALNA AKCIJA OBČINE MORAVSKE TOPLICE 20. marca 2010

Na 6. strani Lipnice objavljamo podatke o udeležencih občinske čistilne akcije v soboto, 20. marca 2010, po naseljih. V akciji je sodelovalo 762 občanov (12,11 %), največje število udeležencev so zabeležili v Filovcih (157), najvišji odstotek pa so dosegli v Krncih, kjer se je v akcijo vključilo 51 občanov ali kar 83,61 % vseh prebivalcev kraja.

V dveh naseljih so čiščenje izvedli pozneje, na Ivancih 27. marca, v Fokovcih pa 10. aprila 2010, v dveh (Tešanovci in Vučja Gomila) pa letos niso čistili (na akciji prav tako ni bilo vaščanov Lukačevca, vendar je mlajtinska ekipa počistila tudi njihovo območje).

JKP Čista narava je na deponijo v Dolgi vasi odpeljala 5.810 kg zbranih odpadkov ter še približno 950 kg, ki so jih zbrali občani Ivanec in Fokovec.

Občinska uprava nam je posredovala tudi podatke o najmlajšem in najstarejšem udeležencu občinske čistilne akcije: najmlajši je bil Nejc Temlin iz Sebeborec, rojen leta 2005, najstarejši pa Jože Gutman st. iz Filovec, rojen 1924. leta.

Občina bo nagradila naselji z najštevilčnejšo in najvišjo udeležbo (glede na število prebivalcev) ter najmlajšega in najstarejšega udeleženca občinske čistilne akcije na prireditvi v okviru vseslovenske akcije *Očistimo Slovenijo v enem dnevu* 17. aprila 2010 pri Oazi zdravja v Tešanovcih. O njej bomo poročali v naslednji številki Lipnice, saj bo ta, ki jo imate v rokah, prav takrat v tisku.

OBVESTILO

Z letošnjim letom je na področju celotne Slovenije uveden novi način ravnanja z odpadnimi nagrobnimi svečami. V skladu z Uredbo o ravnanju z odpadnimi nagrobnimi svečami (UL RS, št. 78/08) so upravljalci pokopališč dolžni organizirati ločen sistem zbiranja odpadnih nagrobnih sveč.

Na pokopališčih so zato nameščeni posebni zabojniki, ki so označeni s napisom: »SAMO ZA ODPADNE NAGROBNE SVEČE« ter pokrovom, v katerem je odprtina, skozi katero se sveče odlagajo.

Odpadne sveče ne smejo biti pomešane z biološkimi ali s preostalimi odpadki s pokopališč in ne smejo biti zmečkane.

1.100-litrski
zabojnik za
zbiranje odpadnih
nagrobnih sveč
(foto arhiv
Saubermacher
– Komunala
Murska
Sobota d. o. o.)

Najpomembnejšo vlogo pri ravnanju z odpadnimi nagrobnimi svečami imate prav obiskovalci pokopališč s pravilnim odlaganjem odpadnih sveč v ločene zbiralnike. Prosimo vas, da navodila dosledno upoštevate. Le z vašim sodelovanjem bodo odpadne sveče ustrezno zbrane in primerne za reciklažo.

Upravljalci pokopališč

Podprto z donacijo Norveške preko
Norveškega finančnega mehanizma

ZBIRANJE KOSOVNIH ODPADKOV V OBČINI MORAVSKE TOPLICE

OD 03.05.2010 DO 12.05.2010

ZBIRANJE KOSOVNIH ODPADKOV (stari štedilniki, pralni stroji, staro pohištvo ...)

Odvoz bo potekal po naslednjem urniku:

PONEDELJEK, 03.05..2010 Moravske Toplice, Suhu Vrh	PETEK, 07.05.2010 Lončarovci, Ratkovci, Središče
TOREK, 04.05.2010 Tešanovci, Martjanci, Noršinci	PONEDELJEK, 10.05.2010 Vučja Gomila, Berkovci, Ivanjševci, Kančevci
SREDA, 05.05.2010 Mlajtinci, Lukačevci, Ivanci, Sebeborci	TOREK, 11.05.2010 Prosenjakovci, Motvarjevci, Pordašinci, Čikečka vas, Bukovnica
ČETRTEK, 06.05.2010 Krcni, Ivanovci, Andrejci, Fokovci, Selo	SREDA, 12.05.2010 Bogojina, Filovci

Odsluženih avtomobilov in njihovih delov, gum, azbestnih plošč in gradbenega materiala ne odvažamo.

Gospodinjstva v omenjenih vaseh prosimo, da KOSOVNE ODPADKE ZJUTRAJ, NA DAN ODVOZA, POSTAVIJO na rob cestišča. Na Goričkem delu prosimo gospodinjstva, da kosovne odpadke odložite na rob glavne ceste. Prosimo, da urnik odvoza KOSOVNIH ODPADKOV UPOŠTEVATE.

ZBIRANJE KOSOVNIH ODPADKOV JE ZA GOSPODINJSTVA BREZPLAČNO.

Za dodatne informacije glede KOSOVNIH ODPADKOV smo dosegljivi na telefonski št. 02 / 526 84 50.

SAUBERMACHER&KOMUNALA Murska Sobota
in
OBČINA MORAVSKE TOPLICE

1. OSTANKI ONESNAŽENE EMBALAŽE

Ostanki barv, lakov, lepil, posode s preostankom barv in lakov, čopiči, krpe, mešala, lopatice..., ostanki, onesnaženi z oljem (oljni filtri, embalaža, veziva in odpadna olja).

2. BARVE, LAKI, SPREJI, IMPREGNIRANA SREDSTVA, PREMAZI

3. ODPADNA OLJA
Motorna olja, hidravlična, mazalna...

4. RAZREDČILA, ODPADNA TOPILA

5. ODPADNI MEDIKAMENTI

6. BATERIJE, AKUMULATORJI VSEH VRST

Baterijski vložki, baterijski gumbi..., avtomobilski, kamionski, traktorski akumulatorji.

ZBIRANJE NEVARNIH ODPADKOV

(barve-laki, pesticidi, olja, čistila, zdravila, aerosoli, topila, akumulatorji, baterije ...)

V OBČINI MORAVSKE TOPLICE V SOBOTO, 8. 5. 2010

Od 8.00 do 9.00 ure Martjanci (za vaškim domom)
Od 9.00 do 10.00 ure Moravske Toplice (gasilski dom)
Od 10.00 do 11.00 ure Tešanovci (pred vaškim domom)
Od 11.00 do 12.00 Bogojina (pred zbiralnico mleka)
Od 12.00 do 13.00 ure Fokovci (pred šolo)
Od 13.00 do 14.00 ure Čikečka vas (gasilski dom)
Od 8.00 do 9.00 ure Motvarjevci (vaško gasilski dom)
Od 9.00 do 10.00 ure Prosenjakovci (pred zadržnim domom)
Od 10.00 do 11.00 ure Ratkovci (gasilski dom)
Od 11.00 do 12.00 ure Sebeborci (gasilski dom)
Od 12.00 do 13.00 Noršinci (gasilski dom)

ZBIRANJE BO LE ZA GOSPODINJSTVA
IN JE BREZPLAČNO

Saubermacher
&
Komunala

Saubermacher & Komunala
Kopalnica 2, 9000 Murska Sobota
Tel. (02) 521 37 20
Fax (02) 521 37 40
www.saubermacher-komunala.si

7. ODPADNA ZAŠČITNA SREDSTVA

(škropiva) vseh vrst s področja sadjarstva, vinogradništva, vrtnarstva, poljedelstva

8. Kisline, lugi, belila, čistila, specialna čistila, lepila, fotokemikalije

9. ŽIVOSREBRNI (Hg) TERMOMETRI IN OSTALI ŽIVOSREBRNI INSTRUMENTI

10. NEONSKA SVETILA (CEVI) IN HALOGENSKA SVETILA

11. ODPADNA JEDILNA OLJA

Pozor: Baterije in stara zdravila prinesite ločeno od ostalih posebnih odpadkov! Tekočine prinesite le v zaprtih posodah!

POROČILO ZZV O SODELOVANJU PRI IZVAJANJU NOTRANJEGA NADZORA NAD VODOPRESKRBNIMI SISTEMI OBČINE MORAVSKE TOPLICE V LETU 2009

Približno 90 % prebivalcev občine se s pitno vodo oskrbuje iz javnih vodovodov. Na mestni vodovod M. Sobota so priključeni kraji Moravske Toplice, Bogojina, Tešanovci in Sebeborci (skupaj pribl. 2000 oz. 32 % vseh prebivalcev). Ti prebivalci uporabljajo pitno vodo, ki se redno kontrolira in je dobre kvalitete.

Na območju občine je 15 krajevnih vodovodov, od tega 5 vaških vodovodov (v Filovcih, Ivancih, Martjancih, Mlajtincih in Noršincih), ki oskrbujejo okrog 2000 oz. cca 32 % vseh prebivalcev, in 10 skupinskih vodovodov (3 v Vučji Gomili ter po 1 skupinski vodovod v Filovcih, Bukovnici, Moravskih Toplicah, Andrejcih, Ivanovcih, Kančevcih in Suhem Vrhu). Iz teh vodovodov se oskrbuje približno 600 prebivalcev (cca 10 % vseh prebivalcev v občini).

Vodovod Prosenjakovci, na katerega so priključeni Prosenjakovci, Pordašinci, Fokovci, Motvarjevci, Selo in Čikečka vas (približno 1000 prebivalcev), je začel z obratovanjem v letu 2002. V prihodnosti se predvideva še priključitev vasi Berkovci.

Razen tega je še manjše število prebivalcev, ki uporabljajo vodo iz živilskih obratov (gostilna in medicinarstvo) in 2 javna objekta (KG Rakičan in Duhovni center Kančevci). Vsi ti prebivalci se s pitno vodo oskrbujejo iz javnih vodovodov, ki so pod zdravstveno kontrolo.

Preostalih približno 10 % prebivalcev (prebivalci iz krajev, kjer krajevni vodovodi sicer obstajajo, a niso na njih priključeni) ter prebivalci krajev Berkovci, Ivanjševci, Krnci, Lončarovci, Ratkovci in Središče uporabljajo pitno vodo, ki ni pod nobeno kontrolo.

V letu 2004 je začel veljati novi Pravilnik o pitni vodi (Ur. list RS št. 19/04 in 35/04, 26/06, 92/06 in 25/09). Pravilnik se uporablja za vodo-

skrbne sisteme, ki zagotavljajo več kot povprečno 10 m³ ali oskrbujejo več kot 50 oseb, ter za sisteme, katerih voda se uporablja za oskrbo javnih objektov, objektov za proizvodnjo in promet živil in objektov za pakiranje pitne vode (4. člen).

Pravilnik razdeljuje nadzor na:

- notranji nadzor, ki ga v skladu z 10. členom mora izvajati upravljavec in ki mora biti vzpostavljen na osnovah HACCP sistema ter na
- uradni nadzor oz. monitoring, ki ga zagotavlja ministrstvo, pristojno za zdravje.

TABELA 1:

Rezultati laboratorijskih preskušanj pitne vode na vodovodnih sistemih občine Moravske Toplice za leto 2009 – notranji nadzor

Objekt	število prebivalcev, ki jih oskrbuje	število laboratorijskih analiz v letu 2009							
		bakterioloških					kemičnih		
		vseh	opor.	%	E. coli*	%	vseh	opor.	%
1. S. V. Andrejci	66	6	1	16,7		0,0	1		0,0
2. S. V. Bukovnica (Horvat Leopold)	53	5	3	60,0	2	40,0	1		0,0
3. V. V. Filovci	680	14	4	28,6	3	21,4	3		0,0
4. V. V. Ivanci	270	6		0,0		0,0	3	2	66,7
5. S. V. Ivanovci (Novak) 51	98	4	4	100,0	4	100,0	1	1	100,0
6. S. V. Kančevci (Novak, Ivanovci 37)	73	2	1	50,0	1	50,0	1	1	100,0
7. V. V. Martjanci	555	6		0,0		0,0	2		0,0
8. V. V. Mlajtinci	183	7	1	14,3	1	14,3	4	1	25,0
9. S. V. M. Toplice (Cuber)	40	1		0,0		0,0	1	1	100,0
10. V. V. Noršinci	262	6	1	16,7	1	16,7	5	4	80,0
11. S. V. Suhi Vrh	77	2	1	50,0	1	50,0	1	1	100,0
12. S. V. Vučja Gomila (Horvat)	84	4	3	75,0	2	50,0	1	1	100,0
13. S. V. Vučja Gomila (Kološa)	60	4	3	75,0	3	75,0	1	1	100,0
14. S. V. Filovci - Gaj	30	5	5	100,0	4	80,0	1		0,0
15. S. V. Vučja Gomila (Gorčan)	30	2	2	100,0	1	50,0	1	1	100,0
16. Vodovod Prosenjakovci	939	13	1	7,7		0,0	4	1	25,0
SKUPAJ:	3500	87	30	34,5	23	26,4	31	15	48,4

* E. coli in/ali enterokoki

V letu 2009 je bilo v okviru notranjega nadzora odvzetih 87 vzorcev za bakteriološka preskušanja in 31 vzorcev za kemijska preskušanja s trikratno kontrolo parametrov triazinskih pesticidov.

30 vzorcev, odvzetih za bakteriološka preskušanja, je bilo neskladnih s Pravilnikom o pitni vodi (Ur.l. RS, št. 19/04, 35/04, 26/06, 92/06 in 25/09) zaradi prisotnosti koliformnih bakterij ter

povečanega števila bakterij pri 37 °C, od tega 23 vzorcev vode tudi zaradi prisotnosti bakterij fekalnega izvora (E. coli, enterokoki).

15 vzorcev, odvzetih za kemijska preskušanja, je bilo neskladnih s Pravilnikom, največkrat zaradi neustrezne vrednosti pH (kar 12 krat), povišane vsebnosti mangana (2 krat), ostali razlog pa je še zvišane vrednosti metolaklora-ESA in metolaklora-OXA.

DRŽAVNI MONITORING

V okviru državnega monitoringa je bilo odvzetih 17 vzorcev pitne vode za redna bakteriološka preskušanja in 4 vzorci za občasna bakteriološka preskušanja ter 17 vzorcev za redna kemijska preskušanja in 4 vzorci za občasna kemijska preskušanja.

4 odvzeti vzorci za redna bakteriološka preskušanja so bili neskladni s Pravilnikom zaradi prisotnosti koliformnih bakterij, Escherichia coli, povečanega števila mikroorganizmov pri 22 in 37 °C.

Vsi štirje vzorci, odvzeti za občasno bakteriološko preskušanje v okviru državnega monitoringa, so bili skladni s Pravilnikom.

Tudi vseh 16 vzorcev, odvzetih za redna kemijska preskušanja, je bilo skladnih s Pravilnikom.

Od 4 odvzetih vzorcev za občasna kemijska preskušanja je bil 1 vzorec skladen s Pravilnikom, 3 vzorci pa niso bili skladni s Pravilnikom. V vseh 3 vzorcih je bila presežena vsebnost metolaklora-ESA, v 1 vzorcu je bila zraven metolaklora-ESA presežena tudi vsebnost metolaklora-OXA, v 1 vzorcu je bila zraven vsebnost metolaklora-ESA še neustrezna PH vrednost pitne vode.

KOLENDAR PRIREDITEV V OBČINI MORAVSKE TOPLICE

APRIL – MAJ 2010 – Pripravlja: TIC Moravske Toplice, tel.: 02 / 538 15 20, www.moravske-toplice.com

Naziv in vrsta prireditve	Kratek opis prireditve	Kraj izvajanja	Datum prireditve	Organizator prireditve	Info
POHOD Z NORDIJSKIMI PALICAMI	Pohod po Martjanski poti. Zbirališče na nogometnem igrišču	Martjanci-Moravske Toplice-Tešanovci	24. 4. 2010, start ob 9.00	TD Martin Martjanci	Jasmina Papić Jasmina.papic@gmail.com 031 832 997
KRESOVANJE	Tradicionalno kresovanje v Moravskih Toplicah	Športni park Terme 3000, Moravske Toplice	30. 4. 2010, ob 20.00	Animacija Terme 3000, KS Moravske Toplice	www.termes3000.si 031 329 757 KS M. Toplice Cveta Davidovska 031 702 540
5. MORAVSKI TEK	Tek za osnovnošolce in odrasle na različno dolgih progah (200–3000 metrov).	Moravske Toplice	1. 5. 2010, start ob 15.30	Občinska Športna Zveza Moravske Toplice	Branko Recek branko.recek@gmail.com 041 389 905
ZBIRANJE VZORCEV VIN IN MEDNARODNO OCENJEVANJE VIN	Tradicionalno zbiranje in ocenjevanje vzorcev vin v sodelovanju z vinogradniki iz sosednje Madžarske	Prosenjakovci, Magyarszombatfa	6. 5. 2010, od 15.00 do 19.00 7. 5. 2010 ob 10.00	Vinogradniška sekcija KTD Ady Endre Prosenjakovci	Rajko Janjić 031 838 164
ŠPORT ŠPAS DRUŽENJE TREH GENERACIJ	Rekreativno-zabavna prireditve z druženjem otrok, staršev in starih staršev, sodelujejo vse enote vrtcev	Moravske Toplice	15. 5. 2010, ob 9.00	Vrtci Občine Moravske Toplice	www.mojvrtec.com Simona Kaučič 02 538 14 75
GLEDALIŠKA IGRICA »MLAKA NI ODPAD«	Izvedba gledališke igrice »Mlaka ni odpad« Izvedba gledališke igrice »Mlaka ni odpad«	Moravske Toplice Selo, pri brunarici (TIC Selo)	ob 9.30 ob 11.00	Vrtci Občine Moravske Toplice v sodelovanju s TIC-em Moravske Toplice, Termami 3000 in OŠ Fokovci	TIC Moravske Toplice, www.moravske-toplice.com
MEDNARODNO TEKMOVANJE V KOŠNJI Z ROČNO KOSO	Tekmujejo udeleženci iz štirih držav (SLO-CRO-AUT-SRB)	Selo	16. 5. 2010	Pevsko društvo Selo	Oskar Makari makari@siol.com 031 329 758
DAN MLADOSTI V TERMAH VIVAT	Otvoritev poletne kopalne sezone	Moravske Toplice (Terme Vivat)	23. 5. 2010	Terme Vivat (na bazenih)	Terme Vivat, www.vivat.si 02 / 538 21 06
20. KOLESARSKI MARATON AJDA	Tradicionalni kolesarski maraton. Proge: 10, 22, 41 in 55 km	Moravske Toplice	30. 5. 2010, start ob 10.00	Občinska športna zveza Moravske Toplice	OŠZ Moravske Toplice branko.recek@gmail.com 041 389 905

TABELA 2:

Vaški vodovodi občine Moravske Toplice – število laboratorijskih preskušanj v letu 2009 – državni monitoring

objekt	število laboratorijskih analiz v letu 2009								
	bakterioloških					kemičnih			
	vseh	neskl.	%	E.coli*	%	vseh	neskl.	%	
1. S. V. Andrejci	1	1	100,0	1	100,0	1	0	0,0	
2. S. V. Bukovnica (Horvat L.)	1	1	100,0	1	100,0	1	0	0,0	
3. Vaški vodovod Filovci	1		0,0		0,0	1	0	0,0	
4. Vaški vodovod Ivanci	2		0,0		0,0	2	0	0,0	
5. S. V. Ivanovci (Novak, 51)	1	1	100,0	1	100,0	1	0	0,0	
6. Vaški vodovod Martjanci	5		0,0		0,0	5	1	20,0	
7. Vaški vodovod Mlajtinci	2		0,0		0,0	2	1	50,0	
8. Vaški vodovod Noršinci	2		0,0		0,0	2	1	50,0	
9. Vodovod Prosenjakovci	5		0,0		0,0	5	0	0,0	
10. S. V. V. Gomila (Horvat)	1	1	100,0	1	100,0	1	0	0,0	
Skupaj	21	4	23,53	4	23,53	21	3	14,29	

*: E.coli+enterokoki+Clostridium perfringens

Datum: 03.03.2010

Številka: 15 / 43 – 2010

Jožica Goričanec, dipl. sanit. inž.
Vodja enote za zdravstveno ekologijo
in higieno prehrane

Teodora Petraš, dr. med. spec. epid.
Direktorica

PREDLOGI UKREPOV

- V vodovodih, v katerih prihaja do večkratnega fekalnega onesnaženja vode, je do ureditve ustreznih postopkov priprave vode oziroma odprave vzrokov neskladnosti potrebno prekuhanje vode, namenjene za pitje, kuhanje in pripravo hrane (ukrep omejitev).
- Upravljalavec naj o tem obvesti uporabnike in jim posreduje navodilo o prekuhanju pitne vode.
- Z občinskim odlokom je potrebno določiti vodovarstvene pasove (na podlagi hidrogeoloških raziskav) in predpisati režim v njih ter predpisani režim dosledno izvajati.
- Predlagamo, da se v vseh vodovodih naredijo občasna laboratorijska preskušanja, da bi se ugotovila morebitna prisotnost nitratov, pesticidov ali drugih škodljivih kemičnih spojin.

Kot dolgoročni ukrep priporočamo ureditev centralne preskrbe z vodo za vse prebivalce občine.

Naložba v vašo prihodnost
Operacijo delno financira Evropska unija
Evropski sklad za regionalni razvoj

OTVORITVENI DOGODEK ČEZMEJNEGA PROJEKTA

Zadnji februarški petek je v Oazi zdravja v Tešanovcih združil skoraj 40 slovenskih in madžarskih udeležencev, ki so prišli na otvoritveni dogodek slovensko-madžarskega čezmejnega projekta *Ohranjanje duševnega zdravja – Mental Health*.

Projekt *Mental Health* je lani uspešno kandidiral na 1. javnem razpisu Operativnega programa čezmejnega sodelovanja Slovenija-Madžarska, ki ga je v vlogi upravljalca programa razpisala Služba Vlade Republike Slovenije za lokalno samoupravo in regionalno politiko. Skupni proračun projekta *Mental Health* znaša 637.904 EUR, sofinanciranje iz Evropskega sklada za regionalni razvoj znaša 542.218 EUR, slovensko in madžarsko nacionalno sofinanciranje pa še nadaljnjih 63.790 EUR.

V projektu sodelujejo štirje partnerji iz upravičenega območja programa, iz Pomurja v Sloveniji in iz Železne županije na Madžarskem. Vodilni partner je Občina Moravske Toplice, drugi partnerji pa: Občina Monošter, Zavod za zdravstveno varstvo Maribor in Center za socialno delo Monošter.

Z idejo so partnerji na javnem razpisu kandidirali zaradi izkazanih potreb populacije po širši, celostni obravnavi ter individualno prilagojenih preventivnih storitvah na področju duševnega zdravja. Na območju Pomurja in Železne županije

teh storitev zunaj klasičnih institucij, zdravstvenih domov in ambulant ne ponuja nobena ustanova.

Projekt obravnava aktualno temo duševnega zdravja in zdravega načina življenja. Njegovo osnovno poslanstvo je zagotavljanje preventive s psihosocialno rehabilitacijo kot multidisciplinarnim področjem, ki se ukvarja z ohranjanjem duševnega zdravja in z vsakodnevnimi stiskami posameznikov.

V projektu bodo strokovnjaki s področja duševnega zdravja na osnovi izvedenih anket na obeh straneh meje oblikovali pre-

ventivne programe, ki bodo namenjeni širokemu krogu uporabnikov. V njih bodo pomoč in odgovore na svoja vprašanja našli vsi, ki so izpostavljeni stresu v vsakdanjem življenju in potrebujejo pogovor, nasvet ali strokovno pomoč, ne želijo pa tega poiskati v zdravstvenih institucijah. Obravnavane bodo številne življenjske situacije, kot so sindrom izgorelosti ali mobbinga na delovnem mestu, stres zaradi izgube službe ali upokojitve, težave pri iskanju svojega prostora in vloge v družbi, težave starostnikov, mladostnikov, zakonskih parov in drugih partnerjev, težave pri vzgoji otrok, težave v šoli in podobno.

Strokovnjaki bodo storitve in programe izvajali tako na slovenski kot na madžarski strani. V Pomurju bodo na voljo v Tešanovcih v zgradbi Oaze zdravja, kjer bodo urejeni in opremljeni prostori iz sredstev projekta. Na madžarski strani bodo programe izvajali v prostorih, ki jih bo dala na voljo Občina Monošter in jih bodo prav tako opremlili s sofinanciranjem iz projekta.

Osrednji govorniki na otvoritvenem dogodku so bili župan Občine Moravske Toplice Franc Cipot, namestnik župana Občine Monošter Miklós Pochán, direktorica Centra za socialno delo Monošter Fábrián Béláné, predstojnik Centra za spremljanje zdravstvenega varstva prebivalstva in promocijo zdravja iz Zavoda za zdravstveno varstvo Maribor Igor Krampač, dr. med., in Jelena Krivograd, koordinatorica projekta iz podjetja ProFUTURUS d. o. o. iz Maribora.

Vsi govorniki so izrazili veliko podporo projektu in poudarili njegov pomen za prebivalce obmejnega slovensko-madžarskega območja še posebej v času gospodarske recesije. Verjamejo, da bo pomembno prispeval k izboljšanju položaja na področju duševnega zdravja in k zavesti, da je duševno zdravje ena od temeljnih pravic človeka.

Na čezmejnem področju vidijo vsi tudi v prihodnosti še veliko možnosti za sodelovanje in si želijo, da bi se te tudi uresničile.

Pripravila: Martina Vink Kranjec

SPROŠČANJE V NARAVI – Vse več občanov se ukvarja s telesnimi aktivnostmi v naravi (tek, kolesarjenje, pohodništvo in planinarjenje, hoja s palicami ...) ter tako ob vrtnarjenju in

drugih opravilih koristno preživlja t. i. prosti čas. Na fotografijah: udeleženci letošnjega Pohoda po Sladki poti in januarskega pohoda v Filovcih. (foto: G. G.)

Prav narahlo je potrkala na vrata, jaz sem ta in ta (Simona Gomboc, rojena v Murski Soboti, psihologinja, avtorica strokovnih in poljudnih člankov, publicistka, kolumnistka ... Pišem o odnosih ... Vas zanima?

Seveda, zavedamo se, da ljudje potrebujejo pomoč (navsezadnje nam projekt *Mental Health* celo financira EU). Dobrodošla, Simona!

Urednik

VZETI LASTNO USODO V SVOJE ROKE

»Kaj, če je bilo moje celotno življenje zgrešeno?« Zazdelo se mu je, da je morda to, kar se mu je zdelo prej popolnoma nemogoče, namreč, da svojega življenja ni preživel tako, kot bi ga moral, navsezadnje res. Zazdelo se mu je, da so bili morda njegovi komaj zaznavni impulzi, ki jih je vedno takoj zatrl, pravilni, vse drugo pa napačno. Njegove poklicne dolžnosti in celotna ureditev njegovega življenja in njegove družine in vsi njegovi družbeni in uradni interesi, vse to je bilo morda zgrešeno.

Tako veliki ruski pisatelj skozi svojega knjižnega junaka Ivan Iliča premišljuje o zgrešenosti življenju, ki je bilo vedno krogjeno s strani drugih in ne s strani knjižnega junaka. Pomislimo na svoja življenja: Kolikokrat se počutimo jezni ali žalostni zaradi besed naših bližnjih? Kolikokrat druge krivimo za nekrivice, ki se nam dogajajo in kolikokrat pričakujemo, da se bodo drugi spremenili in nam tako omogočili srečno življenje? Država je kriva za brezposelnost, revščino in trpljenje nas, državljanov, zato bomo srečni samo, ko se bo stanje v naši državi popravilo. Nadrejeni se do nas krivično vedejo, zato se morajo najprej oni spremeniti, da bi mi spet z veseljem hodili v službo. Otroci krivijo starše za zbadanje s strani prijateljev, ker jim ti ne morejo ali nočejo kupiti najmodernejše igrače. Starši za neprespane noči zaradi pretirane starševske skrbi krivijo svoje otroke, ki preveč ponočujejo. Učenci krivijo za slabe ocene zahtevnega učitelja, ki je sestavljal težka izpitna vprašanja. Učitelji za svoje slabo počutje v razredu krivijo nedisciplinane učence. In tako naprej bi se lahko še naprej vrstilo nepregledno število primerov, ko krivdo za lastno počutje, dosežke, uspehe in neuspehe pripisujemo drugim.

Pa so drugi res odgovorni za naše počutje in vedenje?

Če pogledamo v svet, se zdi, da je temu res tako. Ljudje smo odvisni eden od drugega. Za svoje življenje se imamo zahvaliti staršev, ki so nas spočeli in omogočili preživetje v zgodnjih letih, ko sami tega ne bi bili sposobni. Ampak mogoče nas prav to neizpodbitno dejstvo zavede v temeljno napako, ki posledično pripomore k naši nesreči in trpljenju v kasnejšem življenju. Namreč, ko smo pri določenih letih preživetja že sposobni; ko najprej, zmoremo le držati žlico v roki pa do stopnje, ko si vsakdanji kruh tudi sami služimo, se naša temeljna odvisnost od drugih spremeni v medsebojno soodvisnost. Tudi ko smo sposobni poskrbeti sami zase, na primer, da sami služimo denar za svoje preživetje, smo v odnosu do drugih še vedno soodvisni; dejstvo, da imamo denar, s katerim si lahko kupimo hrano, nam ne bi nič pomagalo, če trgovine ne bi imele pripravljenih zalog hrane. K temu, da so police polne, pa je spet prispevalo veliko število ljudi, od kmetov do prevoznikov in trgovcev. Primer nam kaže na slikovito prepletenost ljudi: celotna družba temelji na delitvi dela in omogočanju pretoka proizvodov in storitev s strani proizvajalcev do porabnikov. Vendar tega ne moremo enačiti z odvisnostjo, ampak s soodvisnostjo. Razlika je pomembna, ker nam omogoči razumevanje naše osebne svobode, kajti soodvisni ljudje so v temelju svobodni ljudje, medtem ko odvisni to niso.

Kot svobodni ljudje pa imamo po definiciji moč nad lastno usodo. Seveda to ne pomeni, da bodo s tem razumevanjem izginila nestrinjanja in konflikti med nami in našimi bližnjimi, ne pomeni, da ne bo več problemov, povezanih z denarjem, da bosta staranje in bolezen izginili, da se naravne katastrofe in prometne nesreče več ne bodo dogajale. Vse to bo ostalo, in pomembno je, da se zavedamo, da nad pojavljanjem tega ali

onega nimamo nadzora. Kar pa je v naši moči, je odločitev, kako bomo na te dogodke reagirali. Ko pogledamo okoli sebe, lahko opazimo, da ob takšnih dogodkih nekateri ljudje postanejo potrti in malodušni, neaktivni in pahnjeni v depresivno trpljenje. Vendar tega ne naredijo vsi; nekaterim ljudem uspe ohraniti srečo kljub prisotnosti težav.

Psihologi pravimo, da je za te ljudi značilen t. i. notranji lokus kontrole. To zelo preprosto pomeni, da so ti ljudje prepričani, da imajo nadzor nad svojim življenjem, da imajo moč upravlja s svojim življenjem in da, nasprotno, ne mislijo, da je njihovo počutje in vedenje odvisno od tega, kakšno je vedenje drugih ljudi do njih samih. Ker psihologi zelo radi delamo raziskave, da bi odkrili, kako so različna področja psihološkega sveta ljudi med seboj povezana, smo naredili tudi nekaj raziskav o ljudeh z notranjim lokusom kontrole in med drugim odkrili sledeče: ti ljudje so bolj srečni, bolj ustvarjalni in produktivni, imajo nižji krvni pritisk in bolj aktiven imunski sistem, zmorejo več sočutja do drugih ljudi in, končno, zaslužijo tudi več denarja.

Mamljive stvari, ampak ključno vprašanje: Ali se lahko tisti, ki občutka notranje kontrole nimamo, tega lahko kako naučimo? Dobra novica je, da je temu res tako. Odločitev, ali bomo vzeli svoje življenje v svoje roke, je namreč naša. Ključnega pomena pri učenju prevzemanja kontrole nad svojim življenjem je zavedanje dejstva, da smo mi tisti, ki sprejemamo odločitve o lastnih čustvih. Mi sami imamo sposobnost, da gojimo tisto čustvo, ki smo ga v tistem trenutku sami izbrali. Marsikomu to predstavlja radikalno idejo. Večina nas je zrasla v prepričanju, da ne moremo nadzirati lastnih čustev; da so torej jeza, žalost, razočaranje in sovraštvo na eni strani, in sreča, ljubezen, navdušenje na drugi strani, stvari, ki se nam zgodijo. Ko se zgodi kaj žalostnega, smo žalostni, ko se zgodi kaj nepravičnega, smo jezni. Pri tem pa hkrati upamo, da se bo zgodilo kaj veselega, da bomo spet veseli in srečni.

Da se čustva preprosto zgodijo, je deloma sicer res. Vendar pa čustva vedno izvirajo iz naših misli, te pa lahko zavestno kontroliramo. Tudi na področju misli se pogosto srečamo s prepričanjem, da misli ni mogoče nadzorovati, da se preprosto vrstijo, brez našega vpliva. Vendar ni tako. Imamo moč, da mislimo to, kar si želimo. Naredimo preizkus: »Ta trenutek lahko mislite na vse, kar si želite, le na slona ne!«. Verjetno se vam takoj, ko slišite takšno navodilo, prikaže slon. Vendar, vi ste tisti, ki odločate, kakšne barve je slon, ali je živ ali porcelanast ali plišasta igračka. Nadalje ste tudi vi tisti, vi se lahko odločite, da boste naslednji trenutek, ne glede na moje navodilo, mislili na žirafa, wc-papir ali sosedovega psa. Primer kaže na svobodo in nadzor nad lastnimi mislimi in prav to bo pomembno, ko bomo nadalje predstavljali, kako se je mogoče naučiti prevzeti kontrolo nad svojo srečo.

Simona Gomboc

Vučja Gomila

PETI ŠTEFANOV POHOD

Le kdo od nekaj več kot 60 pohodnikov, ki so tik pred koncem lanskega leta prišli v Vučjo Gomilo z namenom, da prehodijo obronke meje ene največjih katastrskih občin v naši občini, si je lahko mislil, da jih bo na štefanovo pričakalo tako prijetno vreme?

Prijetno in toplo sonce jih je spremljalo na okrog 14 kilometrov dolgi poti. Od vaško-gasilskega doma so se podali v smeri Suhega Vrha, mimo nekdanjega Dajčevega milina, čez gozd do Bogojinskih goric in od tam čez Kuzmov breg nazaj na izhodiščno točko. Sneg je skopnel le nekaj dni pred božično-novoletnimi prazniki in za seboj pustil kar precej blata, ki je pohodnikom povzročilo nekaj preglavic. A izkušeni pohodniki vedo povedati, da pravega pohoda brez blata ne more biti! In Štefanov pohod je bil prav tak.

Težke korake so lajšali prijetna družba in okrepčila z domačimi dobrotami, vse pa je bilo pozabljeno, ko se v dvorani vaško-gasilskega doma ob tradicionalno bogati pogostitvi oglasil zvok harmonike. Naj so bile noge še tako težke, so marsikoga še kako dobro držale tudi na plesišču.

Tešanovci

SEDMI PREŠERNOV POHOD

V dosedanjih pohodih, ki ga v Tešanovcih vsako leto v počastitev slovenskega kulturnega praznika, 8. februarja, z velikim zanosom pripravljajo vsa domača društva – nogometno, kulturno-turistično in gasilsko – so udeleženci doživeli že vsakršno vreme, letos, recimo, tipične zimske razmere. Blizu 70 pohodnikov od blizu in daleč je na dobrih 13 kilometrov dolgi poti doživelo pravi zimski metež. Kljub neprijaznemu vremenu so opravili koristno delo zase, za svoje telo in dušo. Vsi v en glas so trdili, da daje hoja po zasneženi zimski pokrajini in ob sneženju poseben čar, in da je to izkušnja, ki se je ne da opisati.

Na koncu prehojene krožne poti, ki so jo začeli in sklenili pred vaško-gasilskim domom, so bili vsi zadovoljni. V dvorani doma je se je zgodilo tudi sklepno dejanje: pogostitev s toplim obrokom, podelitev nagrad udeležencem ter kratek kulturni program. Zaradi hladnega vremena so glavnino programa z vinotoča Marije in Mirana Erniše preselili v dvorano vaško-gasilskega doma. Tudi tokrat so ga spontano pripravili pohodniki sami. Osrednje mesto v programu – igrala je glasbena skupina domačina Stanka Tivadara – naj bi tudi letos odigrala redna udeleženka pohodov, tešanovska rojakinja Marija Slavič, vendar so jo slabo vreme in neugodne vozne razmere zadržale doma. Branko Recek, vodja pohoda in eden glavnih organizatorjev, je vendarle prebral njeno sporočilo in pesem, ki jo je napisala za udeležence pohoda.

Na koncu so organizatorji izžrebanim pohodnikom podelili nagrade, nagradili pa so tudi najstarejše in najmlajše udeležence tokratnega pohoda. Med slednjimi sta nagradi prejeli domačinka Vanja Cipot in Marjeta Medvešček iz Nove Gorice, trojko najstarejših pa so sestavljali zvesti pohodniki iz Murske Sobote, 74-letni Alojz Bogdan in dve leti mlajša Anica Vergan ter Ernest Börc.

Bogojina

BLAŽEV POHOD Z REZJO TRTE

Zimska idila s sneženjem je organizatorje že 6. pohoda iz bogojinskega turističnega društva končno počastila z vremenom, ki se ga na blaževo, 3. februarja, tudi pričakuje.

Kar 90 pohodnikov se je po zboru in krajšem nagovoru organizatorjev pri osnovni šoli podalo po novi kolesarski stezi na približno deset kilometrov dolgo pot. Šavlov potok pri znamenitem mlinu so prečkali po lesenem mostu in se usmerili proti Tešanovcem, po slabem kilometru pa obrnili v smeri Vučje Gomile. Po poljskih in gozdnih poteh je pohodnike s severne strani pripeljala v vinorodno območje Bogojinskih goric. Z raznoliko traso poti so organizatorji poskrbeli, da je tretjina poti potekala po ravninskem delu, druga tretjina čez gozd, zadnja pa med vinogradi.

Tudi letos je bil sestavni del pohoda značilna blaževa rez vinske trte (domačini ji pravijo »blažova«). Na blaževo namreč vinogradniki s tega konca opravijo simbolično prvo rez, odrezano rozgo pa postavijo v vazo z vodo na toplem. Na podlagi odgnanih oces je že mogoče v grobem napovedati vinsko letino. S tem naznanjajo začetek osrednjega opravila v prvi polovici leta v vinogradu.

Organizatorji so se letos odločili, da bodo rez opravili na trti pri zidanci Pavla Horvata v delu bogojinskih goric z ledinskim imenom Karpati. Ko je domači župnik, dr. Stanko Zver, blagoslovil vinsko trto in pri tem izrazil upanje, da bo letos najpomembnejša rožica obvarovana katastrofalne toče, ki je neusmiljeno klestila junija lani, je simbolično rez ob pomoči gostitelja opravil predsednik turističnega društva Jože Puhan. Nekaj priložnostnih pesmi je zapel

Sestavni del Blaževega pohoda je simbolična blaževa rez vinske trte.

mešani cerkveni pevski zbor župnije Bogojina, ki od jeseni lani nosi ime po dolgoletnemu zborovodji in organistu Ignaciju Maučecu.

Po okrepčilu – da so si pohodniki pogreli premražene prste in noge, so zakurili celo manjši kres – jih je do zaključka na turistični kmetiji Puhan pot vodila mimo križnega znamenja Kristus na Brgaj, ki ga je dal postaviti mariborski pomožni škof dr. Jožef Smej, bogojinski rojak, ustavili pa so se tudi pri križnem znamenju na vinskem hribu Čereg.

Vsak pohodnik je v spomin na udeležbo dobil zavitek vedno bolj poznanih *Bogojinskih čajev za dobro počutje*, mešanice zelišč, ki ga skupina turističnega društva prideluje v bogojinskem zelenjavnem vrtu.

OPRAVIČILO

V 80. številki Lipnice, ko smo na strani 18 v ciklusu predstavitev božično-novoletnih prireditev poročali tudi o kar treh velikih jaslicah v Bogojini, smo Leopoldu Kočarju pomotoma pripisali še eno funkcijo: ob vodji skupine Bogojinski ogracek, ki deluje v okviru tamkajšnjega turističnega društva, naj bi bil tudi predsednik društva. Do volilne skupščine, ki bo prihodnje leto, ostaja vodstvo društva nespremenjeno: predsednik TD Bogojina je Jože Puhan, podpredsednik pa Štefan Puhan. (G. G.)

Sedmič po Sladki poti VEČ KOT 350 POHODNIKOV

Prireditelji *Pohoda po Sladki poti*, člani mikroturističnega grozda Sladka pot, v katerem so združeni Medičarstvo Celec iz Ratkovec, Čebelarstvo Kozic iz Ivanjševca, Časarov mlin oziroma družina Petje iz Berkovec in Turistična kmetija Tremel iz Bokrač, si pred leti niti v sanjah niso mogli predstavljati, da bo pohod z leti prerasel v enega najbolj množičnih pohodov v pokrajini ob Muri. Na letošnjem, ki je nosil pravljico številko 7, se je namreč uradno zbralo 340 pohodnikov, ki so prišli iz vseh koncev in krajev Pomurja, večji organizirani skupini pa tudi iz Maribora in celo z Jesenic. Po načelu dober glas seže v deveto vas pohod raste iz leta v leto. Glavnino pohodnikov namreč navdušujejo lepa pokrajina, izjemno zanimive ogledne točke in tudi gostoljubni domačini.

Čeprav mrzla in še zasnežena gorička pokrajina prvo nedeljo v marcu ni ponujala nič kaj prijazne podobe, je bilo dobro vzdušje že na zbirnem mestu pri čebelarju Kolomanu Kozicu v Ivanjševcih, od koder je na približno 12 kilometrov dolgo pot krenila dolga kača pohodnikov.

Nasmejani in zadovoljni obrazi pred vaško-gasilskim domom v Ivanjševcih, kjer je bil tudi zaključek pohoda, je to samo potrdil. Veseli so bili namreč spoznanja, da so se lahko na poti naužili veliko naravnih lepôt, ki jih v tolikšnem obsegu ponuja samo neokrnjeno naravno okolje. Ob izjemnem Kozicovem čebelarskem muzeju in zbirki drugih starih predmetov ter živopisnem čebel-

njaku so se pohodniki kajpak ustavili tudi pri Medičarstvu Celec v Ratkovcih, po dveh vzponih – na Lanjščkov in Makotrov breg, kar 327 in 318 metrov nad morjem – pa so se s pomočjo vodnika TIC Moravske Toplice seznanili tudi z zgodovino in si ogledali notranjost znamenite romanske rotunde iz 13. stoletja v Selu. Tudi potični Časarov mlin v Berkovcih je bil za marsikoga prava paša za oči. Mimo mokrotnih travnikov je pohodnike pot vodila nazaj v Ivanjševce. Tudi sladki spominek in lecta bo za marsikoga dragoceni spomin na najštevilčnejši in eden najbolje organiziranih pohodov v pokrajini ob Muri.

In kaj pravijo organizatorji in udeleženci pohoda?

Jožica Celec, Ratkovci, članica organizacijskega odbora: »Pred sedmimi leti smo si pohod zamislili z namenom promocije naših krajev in takšno njegovo sporočilo ostaja vse do danes. Sprva smo ga sicer organizirali v okviru projekta Mikroturistični grozd Sladka pot, ker pa je že prva leta doživel izjemno odzivnost, je ostal oziroma ga zaradi vedno večje odzivnosti

prirejamo vsako leto. Tako nam kot članom tega grozda kakor tudi drugim organizatorjem in domačinom pohod pomeni veliko: promoviramo ponudnike s tega konca, pokrajino, skozi katero poteka pot, pristno domačo kulinariko in, nenazadnje, tudi gostoljubnost Goričancev. V pohod so posredno vključeni tudi Občina Moravske Toplice oziroma tamkajšnji TIC, Goričko društvo za lepše vütro, imamo pa tudi močno medijsko podporo.«

Anton Kelbl, Jesenice: »Iz Društva metalurških inženirjev in tehnikov Jesenice nas je na Goričko prišlo za kar en avtobus, torej okrog 50. Ker sem se pohoda udeležil lansko leto in sem bil nad izvedbo in traso naravnost navdušen, sem ga priporočil svojim kolegom iz društva. Ker se med letom udeležimo blizu deset pohodov, smo se odločili tudi za tega. Od doma smo

krenili že ob 5. uri, pa to za nas ni bila nobena ovira, saj smo vedeli, da je pred nami izjemen dan med gostoljubnimi Goričanci.«

Maja Klinar, Jesenice: »Ker sem bila v Moravskih Toplicah že velikokrat na dopustu, mi pokrajina in gostoljubni ljudje, ki so tu doma, niso tuji. Zato sem se toliko lažje udeležila tudi pohoda, ki je - kot trdijo številni - eden najlepših. Že na startu je bilo izjemno, da o prijetnih doživetjih, kljub mrzlemu vremenu, in drobnih presenečenjih na poti niti ne govorim.

Kako gostoljubni organizatorji znajo opozoriti na drobne malenkosti, ki se ti potem nehote usedejo v srce! Čestitam organizatorjem in obljubljam, da bom pohod priporočila tudi tistim, ki tokrat niso mogli z nami. Drugo leto nas bo še več!«

Tone Gomzi, Lendavske gorice: »Čeprav sem pravi pohodniški maček in na leto zberem tudi do 50 pohodov, torej grem na pohod skoraj vsak vikend, sem po Sladki poti hodil prvič. Za pohod sem izvedel iz medijev, animirala pa me je tudi gospa Celecova, s katero se osebno poznavam. Pohod, trasa, organizacija, pogostitev ... vse je bilo nad mojimi pričakovanji, zato se bom domov vrnil z zelo prijetnimi spomini. Če katerega, potem Pohoda po Sladki poti tudi drugo leto nikakor ne bi rad izpustil.«

Zlatko Balajc, Selo: »Ker žena Štefka prihaja iz Ivanjševca, se pohoda udeležujeva skoraj vedno. Jaz sem izostal denimo samo lani, ko sem bil poškodovan. Čeprav mi kraji, kjer teče trasa pohoda, niso ravno tuji, se ga vsako leto zelo rad udeležim, saj množična udeležba ponuja tudi veliko priložnosti za spoznavanje novih ljudi oziroma navezavo novih znanstev. Šele ko hodiš po pokrajini peš, opaziš stvari, ki jih sicer ne vidiš in tudi v tem je čar pohodov. Pohod po Sladki poti je eden najbolje organiziranih pohodov, zato bi se ga lahko udeležilo še več občanov iz naše občine.«

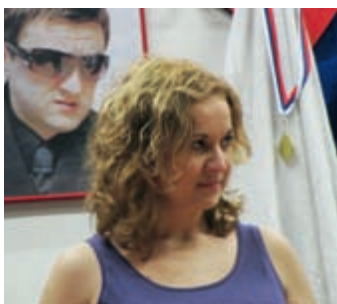
Danica Vešnar, Maribor: »Člani Planinskega društva Železničar iz Maribora smo na Goričkem letos hodili že drugič. Tudi tokrat smo prišli s posebnim avtobusom, in sicer nas je 22. Pot je speljana po prekrasni pokrajini, ki lahko tudi s svojo zimsko podobo ponuja veliko lepôt. Ni nas motilo hladno vreme, saj smo navajeni vsakega vremena. Pomembno je, da na pohodih človek iz prve roke izve tudi kaj o kraju, dejavnosti ali posameznih objektih. Tu je za to odlično poskrbljeno, saj smo podrobno spoznali dejavnost medičarstva, zgodovino rotunde, Časarovoga mlina ... Dolžina proge je glede na začetek pohodniške sezone kar primerna in ne ostane mi nič drugega, kakor da čestitam organizatorjem za dobro zamisel in vsako leto boljše izvedbo.

Predstavljamo vam: Janja Bürmen PREIZKUŠA SE TUDI V GLEDALIŠČU

Gledališka skupina KUD Črenšovci je konec letošnjega januarja na oder postavila komedijo *Slačilnica*. To za našo okrogolino ne bi bilo vredno omembe, če ne bi kot igralka aktivno nastopala tudi Janja Bürmen iz Bogojine, sicer bolj poznana kot prizadevna strokovna sodelavka TIC-a Moravske Toplice.

Janja je po poklicu univ. dipl. komparativistka in razkrije, da doslej v gledališču ni nastopala, jo pa to področje zanima in veseli. Pojasni, kako jo je pot zanesla v amaterske igralske vode: »Zelo nenavadno. Ko sem lansko poletje sestavljala osnutek programa prireditev Poletje v Moravskih Toplicah, sem poklicala Andrejo Sever, režiserko KUD Črenšovci, zaradi njihove takratne aktualne gledališke vaške burke *Slikar na vasi*. Povabiti sem jih namreč želela, da bi igro odigrali v Moravskih Toplicah.«

Kljub ugotovitvi, da zaradi tehničnih (in finančnih) ovir predstave ne bo mogoče izvesti v okviru omenjenega cikla poletnih prireditev, je naveza ostala. Janja pravi, da je občudovala režiserkino vnemo na tem področju. »Ustvarjalnost in delovna vnema sta mi vlili pogum, da sem si drznila občudovanje izraziti naglas. Pa tudi to,

da ne bi imela nič proti, če bi kdaj lahko sodelovali morda tudi na odru. Na omenjeno sem kajpada čisto pozabila ... Do telefonskega klica režiserke v novembru, ko mi je ponudila vlogo glavne »zabijalice« košarkarske ekipe z zajedljivim egom. Seveda je vsak neznan izziv dovolj izzivalen. In sem se prvič znašla na gledališkem odru.«

Avtor komedije Drago Meglič, učitelj slovenskega jezika na črenšovski osnovni šoli, žanrsko opredeljuje *Slačilnico* kot aktualno politično-kriminalno-romantično-športno komedijo. Po premierni uprizoritvi januarja v Črenšovcih so se doslej predstavili na desetih različnih odrih, med drugim tudi v Bogojini. Po besedah režiserke Andreje Sever upajo, da se bodo vrnili s predstavo v Črenšovce v okviru območnega Linhartovega srečanja gledaliških skupin. (G. G.)

FOTOGRAFIJA MESECA – MAREC 2010

Lučka Bačič: Odsev

PREKMURSKA GIBANICA V EVROPSKI UNIJI ZAŠČITENA SLAŠČICA

Prekmurska gibanica je sestavljena iz štirih različnih nadevov – maka, skute, orehov in jabolk, ki so v tem, točno določenem zaporedju, položeni na osnovo iz krhkega testa, med njimi pa je vedno plast vlečenega testa. Nadevi v gibanici so obvezno podvojeni v enakem vrstnem redu. Na vrhu zadnje plasti nadeva je obvezno plast vlečenega testa, ki je prelita s kisló ali sladko smetano, v katero je umešan rumenjaki, ali pa je plast samo premazana z maščobnim prelivom. (G. G.)

IN KJE SO VAM PONUDILI NAJBOLJŠO PREKMURSKO GIBANICO?
Objavimo, če nam sporočite.

TIC Moravske Toplice POVEČANJE GOSTOV IN NOČITEV

V minulemu letu je na območju občine Moravske Toplice prenočilo 123.166 gostov, od tega 71.734 domačih in 51.432 tujih. Ti so skupaj ustvarili 479.490 nočitev. V primerjavi z letom 2008 se je število gostov povečalo za 2,42 %, število nočitev pa za 1,95 %. Povprečna doba bivanja gostov je bila 3,89 dni. (G. G.)

FOTOGRAFIJA MESECA FEBRUAR 2010

Simon Sabotin
Mogočni samotar

LIPNICA – glasilo Občine Moravske Toplice • izdajateljski svet: Andrej Baligač, Matjaž Cerovšek, Marjanca Granfol, Vida Šavel (predsednica), Slavko Škerlak, Tibor Vršoš ml., Tibor Vršoš st. • ureja: uredniški odbor v sestavi: Geza Grabar, Sonja Vörös (urednica prispevkov v madžarščini), Ludvik Sočič (odgovorni urednik) • administrativna opravila: Marjanca Granfol • prelom in fotoliti: Atelje za črko in sliko • tisk: S-tisk d.o.o., Beltinci – april 2010 • naklada: 2.300 izvodov • Lipnica ni naprodaj – vsako gospodinjstvo v občini jo dobi brezplačno, drugi zainteresirani pa na sedežu Občine Moravske Toplice, Kranjčeva 3, 9226 Moravske Toplice – telefon: 02 / 5381 500, faks: 02 / 5381 502, e-mail: obcina@moravske-toplice.si – internet: www.moravske-toplice.si